

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/106/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5411201765
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5411201765.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Urbanovej a členov senátu JUDr. Yvetty Dzugasovej a Mgr. Anny Mihálikovej, v právnej veci žalobkýň: 1/ P. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. S. XXXX/X, XXX XX F. K., 2/ Q. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. S. XXX/XX, XXX XX F. K., obidvom zastúpeným JUDr. Jozefom Polákom, advokátom, so sídlom T. XXXX, XXX XX F. K., proti žalovaným: 1/ V. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XX/XX, A., XXX XX F. K., 2/ Ing. M. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XX/XX, A., XXX XX F. K., obidvom zastúpeným JUDr. Lenkou Maďarovou, advokátkou, so sídlom B. X, XXX XX D., o zaplatenie sumy 31.629,78 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 8C/190/2011-492 zo dňa 16.10.2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 8C/190/2011-492 zo dňa 16. 10. 2017
p o t v r d z u j e .

Žalobkyne v rade 1/ a 2/ m a j ú voči žalovaným v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanej v rade 1/ zaplatiť žalobkyni v rade 1/ sumu 2.046,00 Eur, spolu s 9,25 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.188,00 Eur odo dňa 13.07.2011 do zaplatenia, s 5,05 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 858,00 Eur od 11.11.2015 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.). Žalovanej v rade 1/ tiež uložil zaplatiť žalobkyni v rade 2/ sumu 16.111,86 Eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 9.355,50 Eur od 13.07.2011 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 6.756,36 Eur od 11.11.2015 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.). Žalovaného v rade 2/ zaviazal zaplatiť žalobkyni v rade 1/ sumu 1.518,00 Eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 594,00 Eur od 13.07.2011 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 924,00 Eur od 17.06.2017 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (výrok III.). Zároveň uložil žalovanému v rade 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni v rade 2/ sumu 11.953,92 Eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 4.677,84 Eur od 13.07.2011 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 7.276,08 Eur od 17.06.2017 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (výrok IV.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyniam v rade 1/ a 2/ priznal ich náhradu v plnom rozsahu, s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením (výrok V.). Súčasne rozhodol o zamietnutí návrhu žalovaných na prerušenie konania (výrok VI.).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobou doručenu Okresnému súdu Dolný Kubín dňa 10.05.2011 sa žalobkyne pôvodne domáhali voči žalovanej V. R. (teraz žalovanej v rade 1/ - poznámka odvolacieho súdu) zaplata celkom sumy 10.543,50 Eur s príslušenstvom, ako aj náhrady trov konania. Žalobkyňa v rade 1/ sa od žalovanej domáhala zaplata sumy 1.188,00 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 1.188,00 Eur odo dňa doručenia žaloby až do zaplata. Žalobkyňa v rade 2/ sa od žalovanej domáhala zaplata sumy 9.355,50 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne odo dňa doručenia žaloby až do zaplata. Žalobkyne svoju žalobu odôvodnili tým, že sú so žalovanou podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti - rodinného domu, súpisné č. XX, postaveného na pozemku - parcely registra C-KN, evidovanej na katastrálnej mape, parcelné č. 175, (ďalej aj „porná nehnuteľnosť,“ alebo „dom“), a to žalobkyňa v rade 1/ v spoluvlastníckom podiele o veľkosti 1/10 k celku, žalobkyňa v rade 2/ v spoluvlastníckom podiele o veľkosti 63/80 v pomere k celku a žalovaná je podielovou spoluvlastníčkou tejto nehnuteľnosti v spoluvlastníckom podiele o veľkosti 9/80 k celku, a to titulom dedenia po poručiteľovi Y. D., ako to vyplýva z Notárskej zápisnice JUDr. Mileny Geškovej sp. zn. D546/98, D not 188/98 zo dňa 08.02.2011 a z uznesenia Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 15.03.2011, č.k. D 546/98-267, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 27.04.2011. Spoluvlastnícke podiely žalobkyne v rade 2/ a žalovanej k predmetnej nehnuteľnosti v čase podania žaloby neboli evidované v príslušnej evidencii nehnuteľností, kde je ako spoluvlastník vo veľkosti podielu 9/10 zatiaľ zapísaný poručiteľ Y. D., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX. Nakoľko sa však vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v prípade dedenia nadobúda k okamihu smrti poručiteľa, zápis do katastra nehnuteľností nemá právotvorné účinky a žalobkyňa v rade 2/ a žalovaná sú podielovými spoluvlastníkmi tak, ako to vyplýva z predloženej notárskej zápisnice. Napriek skutočnosti, že žalovaná je len podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti, ktorej veľkosť spoluvlastníckeho podielu predstavuje iba 9/80 k celku, dlhodobo užíva túto nehnuteľnosť v celosti výlučne pre svoje potreby a potreby svojej rodiny. Žalobkyne v rade 1/ a 2/ predmet svojho vlastníckeho práva neužívajú, a to ani čiastočne, z užívania spornej nehnuteľnosti sú vylúčené. Každý zo spoluvlastníkov je v zmysle § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávnený spoločnú vec užívať v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. V prípade, ak spoluvlastníkovi nie je zabezpečené užívanie spoločnej veci v rozsahu jej spoluvlastníckeho podielu, má právo na poskytnutie tomu zodpovedajúcej náhrady vo forme peňažného ekvivalentu plnenia. Tomuto právu potom korešponduje povinnosť spoluvlastníka, ktorý vec užíva, takéto plnenie spoluvlastníkovi vylúčenému z užívania spoločnej veci poskytnúť. Žalobkyne ako podielové spoluvlastníčky boli vylúčené z užívania spoločnej veci, a preto sa žalobou domáhajú od žalovanej, ktorá užíva spoločnú vec nad rámec rozsahu určeného jej spoluvlastníckym podielom, peňažného plnenia. Nárok žalobkýň vyplýva z právneho vzťahu spoluvlastníctva upraveného v § 136 a 137 v spojení s § 123 Občianskeho zákonníka. Výška nároku žalobkýň ako nároku majetkovej povahy je vyčíslená a odôvodnená tak, že sa žalobou domáhajú od žalovanej zaplata a priznania tohto nároku za obdobie troch rokov spätne pred podaním žaloby a to napriek tomu, že žalovaná užíva spornú nehnuteľnosť viac ako tri roky, a to z dôvodu rešpektovania všeobecnej premlčacej doby. Pri vyčíslení ceny za nadužívanie spoluvlastníckeho podielu žalobkyne vychádzali z priemernej ceny nájmu obdobných nehnuteľností v rozhodnom čase a mieste, keď obdobné nehnuteľnosti sa prenajímajú za cenu približne 330,00 Eur mesačne, t.j. 3.960,00 Eur ročne. V prospech žalobkyne v rade 1/ ako spoluvlastníčky o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/10 potom pripadá ročne suma 396,00 Eur, a teda za obdobie troch rokov spätne od podania žaloby je to suma 3 x 396,00 Eur, t.j. 1.188,00 Eur a v prospech žalobkyne v rade 2/ ako spoluvlastníčky o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 63/80 potom pripadá ročne suma 3.118,50 Eur, a teda za obdobie troch rokov spätne od podania žaloby je to suma 3 x 3.118,50 Eur, teda 9.355,50 Eur. Okrem nároku na istinu si žalobkyne žalobou uplatnili aj nárok na úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. a náhradu trov konania.

3. Podaním zo dňa 02.02.2015, doručeným súdu 04.02.2015 právny zástupca žalobkýň podal návrh na rozšírenie žaloby a tiež návrh na vstup ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaného. V tomto podaní uviedol, že v priebehu konania žalovaná scudzila spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 9/80 celku na nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie A. na svojho manžela Ing. M. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XX/XX, XXX XX A., a to na základe darovacej zmluvy, ktorej vklad bol povolený Správou katastra Dolný Kubín dňa 19.07.2013 pod č. vkladu V 1100/13. Preto žalobkyne týmto podaním rozširujú žalobu o zaplata titulom náhrady vo forme peňažného ekvivalentu plnenie za znemožnenie užívania spoločnej nehnuteľnosti v rozsahu ich spoluvlastníckych podielov voči žalovanej, a to za obdobie od 10.05.2011 do 18.07.2013, t.j. za 26 mesiacov spolu o sumu celkovo 7.614,36 Eur. V prospech žalobkyne v rade 1/ ako spoluvlastníčky

v spoluvlastníckom podiele vo veľkosti 1/10 k celku potom pripadá mesačne suma 33,00 Eur, a teda za obdobie od 10.05.2011 do 18.07.2013, čo je 26 mesiacov, suma 26 x 33,00 Eur, je to suma 858,00 Eur. V prospech žalobkyne v rade 2/ ako spoluvlastníčky v spoluvlastníckom podiele o veľkosti 63/80 pripadá mesačne suma 259,88 Eur, a teda za obdobie od 10.05.2011 do 18.07.2013 čo je 26 mesiacov, suma 26 x 259,88 Eur, čo predstavuje spolu sumu 6.756,36 Eur. Okrem nároku na istinu si za toto obdobie žalobkyne uplatňujú aj úroky z omeškania. Nakoľko dôvody, pre ktoré žalobkyne v rade 1/ a 2/ podali žalobu voči žalovanej V. R. v celom rozsahu trvajú a potom ako nehnuteľnosť od nej nadobudol Ing. M. R., žalobkyne žiadali, aby súd pripustil vstup ďalšieho účastníka Ing. M. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XX/XX, XX XX A., ako žalovaného v rade 2/. Žalobkyne podaním rozšírili žalobu o zaplatenie titulom náhrady vo forme peňažného ekvivalentu plnenia za znemožnenie užívania spoločnej nehnuteľnosti v rozsahu ich spoluvlastníckych podielov voči žalovanému v rade 2/, a to za obdobie od 19.07.2013 do 02.02.2015, 18 mesiacov spolu o sumu celkovo 5.271,84 Eur. Na základe skutočností, že počas konania došlo k prevodu práv a povinností titulom darovacej zmluvy, Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením zo dňa 21.10.2015, sp. zn. 8C/190/2011-216 rozhodol, že pripúšťa, aby do konania ako žalovaný 2/ vstúpil Ing. M. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XX/XX, A..

4. Podaním zo dňa 13.06.2017, doručeným súdu 14.06.2017, právny zástupca žalobkýň podal návrh na rozšírenie žaloby. Týmto podaním žalobkyne rozšírili žalobu o zaplatenie titulom náhrady vo forme peňažného ekvivalentu plnenie za znemožnenie užívania spoločnej nehnuteľnosti v rozsahu ich spoluvlastníckych podielov voči žalovanému v rade 2/, a to za obdobie od 02.02.2015 do 13.06.2017, t.j. za 28 mesiacov spolu o sumu celkovo 8.200,00 Eur. V prospech žalobkyne v rade 1/ ako spoluvlastníčky v spoluvlastníckom podiele vo veľkosti 1/10 k celku potom pripadá mesačne suma 33,00 Eur, a teda za obdobie od 02.02.2015 do 13.06.2017, čo je 28 mesiacov, suma 28 x 33,00 Eur, je to suma 924,00 Eur. V prospech žalobkyne v rade 2/ ako spoluvlastníčky v spoluvlastníckom podiele o veľkosti 63/80 pripadá mesačne suma 259,88 Eur, a teda za obdobie od 02.02.2015 do 13.06.2017 čo je 28 mesiacov, suma 28 x 259,88 Eur, čo predstavuje spolu sumu 7.276,08 Eur. Okrem nároku na istinu si za toto obdobie žalobkyne uplatňujú aj úroky z omeškania. Zároveň k podaniu právny zástupca predložil inzeráty realitných kancelárií, týkajúce sa prenájmu nehnuteľností v obci Y. W..

5. Nakoľko výsledky doterajšieho dokazovania mohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe, na pojednávaní dňa 28.06.2017 konajúci súd pripustil zmenu žaloby tak, že žalovaná v rade 1/ povinná zaplatiť žalobkyň v rade 1/ sumu 2.046,00 Eur, spolu s 9,25 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.188,00 Eur odo dňa 13.07.2011 do zaplatenia a s 5,05 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 858,00 Eur od 11.11.2015 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaná v rade 1/ je povinná zaplatiť žalobkyň v rade 2/ sumu 16.111,86 Eur, spolu s 9,25 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 9.355,50 Eur odo dňa 13.07.2011 do zaplatenia a s 5,05 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 6.756,36 Eur od 11.11.2015 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaná v rade 1/ je povinná zaplatiť žalobkyniam v rade 1/ a 2/ náhradu trov konania právneho zastúpenia v rozsahu 100 %. Žalovaný v rade 2/ je povinný zaplatiť žalobkyň v rade 1/ sumu 1.518,00 Eur spolu s 5,05 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 594,00 Eur od 13.07.2011 do zaplatenia a s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 924,00 Eur odo dňa nasledujúceho po dni doručenia návrhu na rozšírenie žaloby zo dňa 13.06.2017 žalovanému v rade 2/ do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaný v rade 2/ je povinný zaplatiť žalobkyň v rade 2/ sumu 11.953,92 Eur spolu s 5,05 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 4.677,84 Eur od 13.07.2011 do zaplatenia a s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 7.276,08 Eur odo dňa nasledujúceho po dni doručenia návrhu na rozšírenie žaloby zo dňa 13.06.2017 žalovanému v rade 2/ do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovaný v rade 2/ je povinný zaplatiť žalobkyniam 1/ a 2/ náhradu trov konania právneho zastúpenia v rozsahu 100 %.

6. Prvoinštančný súd vykonal vo veci dokazovanie a zistil nasledovný skutkový stav:

7. Uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 15.03.2011, č.k. D 546/98-267, D not 188/98, žalobkyňa v rade 2/ nadobudla titulom dedenia spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti - rodinný dom, súp. č. XX., kat. úz. A., o veľkosti 63/80 k celku a žalovaná v rade 1/ spoluvlastnícky podiel o veľkosti 9/80 k celku na uvedenej nehnuteľnosti. V čase začatia konania boli žalobkyne a žalovaná 1/ podielové spoluvlastníčky rodinného domu, súp. č. XX, kat. úz. A., a to žalobkyňa 1/ v spoluvlastníckom podiele o veľkosti 1/10 k celku, žalobkyňa 2/ v spoluvlastníckom podiele o veľkosti 63/80 k celku a žalovaná 1/ v spoluvlastníckom podiele o veľkosti 9/80 k celku. V priebehu konania žalovaná 1/ previedla celý svoj spoluvlastnícky podiel o veľkosti 9/80 k

celku na rodinnom dome, súp. č. XX, kat. úz. A. na žalovaného 2/, a to darovacou zmluvou, ktorej vklad bol v katastri nehnuteľností povolený dňa 19.07.2013.

8. Na aktuálnom výpise z listu vlastníctva č. XXXX vedeného Okresným úradom Dolný Kubín, katastrálny odbor, pre kat. úz. A., obec A., okres F. K., je rodinný dom, súp. č. XX, postavený na pozemku parcele C-KN, evidovanej na katastrálnej mape, parc. č. 175, v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne v rade 1/ (spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/10 k celku), žalobkyne v rade 2/ (spoluvlastnícky podiel o veľkosti 63/80 k celku) a žalovaného v rade 2/ (spoluvlastnícky podiel o veľkosti 9/80 k celku).

9. Podľa znaleckého posudku č. 24/1995 vypracovaného ku dňu 05.07.1995, znalcom Ing. Mariánom Pilkom, boli nehnuteľnosti - rodinný dom, súp. č. XX, kat. územie A., spolu s príhľými pozemkami ocenené na hodnotu 283.595,- Sk (9.413,63 Eur). Znaleckým posudkom č. 02/1995 vypracovaným ku dňu 29.08.1995, znalcom Ing. Mariánom Pilkom, boli nehnuteľnosti - rodinný dom, súp. č. XX, kat. územie A., spolu s príhľými pozemkami ocenené na hodnotu 321.413,- Sk (10.668,96 Eur). V znaleckom posudku č. 103/2006 vypracovanom ku dňu 03.07.2006, znalcom Ing. Mariánom Pilkom, boli nehnuteľnosti - rodinný dom, súp. č. XX, kat. územie A., spolu s príhľými pozemkami ocenené na hodnotu 2.400.400,- Sk (79.665,41 Eur). Podľa znaleckého posudku č. 5/2009 vypracovaného ku dňu 09.01.2009, znalcom Ing. Mariánom Pilkom, boli nehnuteľnosti - rodinný dom, súp. č. XX, kat. územie A., spolu s príhľými pozemkami ocenené na hodnotu 86.304,19 Eur. Podľa znaleckého posudku č. 37/2011 vypracovaného ku dňu 08.11.2011, znalcom Ing. Miroslavom Neumannom, boli nehnuteľnosti - rodinný dom, súp. č. XX, kat. územie A., spolu s príhľými pozemkami ocenené na hodnotu 109.000,00 Eur.

10. V zmysle odborného stanoviska č. 71/2016 vypracovaného ku dňu 01.03.2016, znalcom Ing. Mariánom Pilkom, boli nehnuteľnosti - rodinný dom, súp. č. XX, kat. územie A., spolu s príhľými pozemkami ocenené na hodnotu 90.159,00 Eur, pričom všeobecnú cenu starej nehnuteľnosti (domu) nemožno určiť, nakoľko z pôvodnej teda starej časti zostala iba časť podzemného podlažia a murivo v 1. nadzemnom podlaží. Po krupobití bola vybudovaná nová strecha, realizované bolo odvodnenie v suteréne. Pôvodná nehnuteľnosť by bola bez zrealizovania uvedených práv vo veľmi zlom technickom stave, nie je možné vylúčiť ani jej zrušenie. Súčasný stav „nového“ domu v pomere k „starému“ domu sa považuje za zmenu stavby v zmysle stavebného zákona podľa § 139b ods. 5 písm. a/, b/, c/. Dom je po rozsiahlej rekonštrukcii, prístavbe a prestavbe podkrovia. Pôvodné konštrukcie sú prekryté (nové vnútorné omietky zateplenie vonkajšej fasády) alebo vymenené. Preto sa nedá reálne vyčleniť starý dom.

11. Podľa znaleckého posudku č. 48/2016 vypracovaného ku dňu 13.09.2016, znalcom Ing. arch. Júliusom Facunom, boli nehnuteľnosti - rodinný dom, súp. č. XX, kat. územie A., spolu s príhľými pozemkami ocenené na hodnotu 90.159,00 Eur. Znalec sa zároveň v posudku vyjadril k charakteru „starého“ a „nového“ domu. Konštatoval, že rozsiahlou prestavbou sa z pôvodne neobývaného domu stavebnými úpravami stal dom užívania schopný. Za tohto stavu nie je možné užívať starý dom z dôvodu rozsiahlych dispozično-prevádzkových zmien, nakoľko starý a nový dom tvoria jeden celok so spoločným prepojením. Vzhľadom na zrealizované opravy možno konštatovať, že stará stavba zanikla.

12. Podľa krycieho listu rozpočtu zo dňa 27.10.2015, celkové náklady na rekonštrukciu sporného rodinného domu predstavovali spolu sumu 264.238,50 Eur, pri nákladoch na rekonštrukčné práce vo výške spolu 165.669,17 Eur, nákladoch na zhotovenie prístavby rodinného domu vo výške 62.564,26 Eur, nákladoch na vybudovanie trativodu a odvodnenia pivníc vo výške 7.752,55 Eur, nákladoch na oplotenie a drenáž vo výške 4.412,78 Eur, nákladoch na vybudovanie prípojky na inžinierske siete vo výške 2.101,20 Eur, nákladoch na krytinu drevárne vo výške 4.613,78 Eur a nákladoch na spevnené plochy vo výške 17.124,74 Eur.

13. V nadväznosti na ust. § 123, § 136 ods. 1, § 137 ods. 1, § 100 ods. 1 a § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka (citované v napadnutom uznesení) a zistený skutkový stav okresný súd dospel k záveru, že nárok žalobkýň 1/ a 2/ je v celom rozsahu za dôvodný. Obsahom vlastníckeho (spoluvlastníckeho) práva, je okrem iného, aj oprávnenie vlastníka vec v medziach zákona užívať. Vec môže byť v spoluvlastníctve aj viacerých osôb, pričom spoluvlastnícky podiel vyjadruje mieru účasti spoluvlastníka na vzťahu k spoločnej veci. To znamená, že vyjadruje aj mieru účasti, pokiaľ ide o užívanie spoločnej veci. Každý zo spoluvlastníkov je v zmysle § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávnený spoločnú vec užívať v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. V prípade, že spoluvlastníkovi nie je zabezpečené užívanie spoločnej veci v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu, má právo na poskytnutie tomu zodpovedajúcej náhrady vo forme peňažného plnenia. Tomuto právu potom korešponduje povinnosť spoluvlastníka, ktorý vec užíva, takéto plnenie spoluvlastníkovi vylúčenému z užívania spoločnej veci poskytnúť. Podľa názoru prvoinštančného súdu aj keď medzi podielovými spoluvlastníkmi nedôjde k dohode o užívaní spoločnej veci a jeden alebo viacerí z nich ju užívajú, nie je možné dospieť k záveru, že vec je užívaná

bez právneho dôvodu. Právnym dôvodom na užívanie veci je aj v takomto prípade ich spoluvlastnícke právo. Spoluvlastnícky podiel vyjadrujúci mieru účasti spoluvlastníka na právach a povinnostiach k spoločnej veci nie je totiž podiel na veci reálne vymedzený, ale je len podielom ideálnym. V rámci neho nie je možné preto oddeliť, čo je výlučne podiel jedného spoluvlastníka a čo je výlučne podiel druhého spoluvlastníka, resp. podiely ostatných spoluvlastníkov. Z vyššie uvedeného možno vyvodiť záver, že ak sa podielový spoluvlastník domáha náhrady vo forme peňažného plnenia voči druhému spoluvlastníkovi za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, ide o právny vzťah z podielového spoluvlastníctva osobitne v Občianskom zákonníku upravený. V prípade, že sa spoluvlastníci o spôsobe užívania spoločnej veci, prípadne o jej náhrade nedohodnú, ide o nárok, ktorý vyplýva z ustanovenia § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 123 Občianskeho zákonníka. Uvedený nárok nemožno právne kvalifikovať ako nárok z bezdôvodného obohatenia. Ustanovenia o bezdôvodnom obohatení majú len podpornú povahu a ich použitie nemožno preto rozširovať na práva, ktoré sa opierajú o osobitné zákonné ustanovenia. Súd prvej inštancie preto priznal žalobkyniam peňažný nárok uplatnený žalobou za obdobie tri roky spätne od podania žaloby. V posudzovanej veci je nesporné, že strany sporu boli v rozhodujúcom čase podielovými spoluvlastníkmi dotknutej nehnuteľnosti. Žalobkyne sa bezpochyby domáhali peňažného plnenia voči žalovaným v rade 1/ a 2/ za to, že neužívajú spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, a to niekoľko rokov. Rešpektujúc všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu však uplatnili svoje právo za obdobie tri roky spätne od podania žaloby. Žalobkyne teda uplatnili právo, ktoré im vyplýva z podielového spoluvlastníctva, a ktoré sa opiera o ustanovenie § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24.11.2009, sp. zn. 4Cdo/277/2009).

14. Medzi stranami bolo nesporné, že strany sporu (najprv žalobkyne so žalovanou v rade 1/ a následne po prevode spoluvlastníckeho podielu žalovanej v rade 1/, žalobkyne so žalovaným v rade 2/) sú podielovými spoluvlastníkmi rodinného domu, súp. č. XX, kat. úz. A.. Žalobkyňa v rade 2/ a žalovaná v rade 1/ nadobudli spoluvlastnícke právo k rodinnému domu, súp. č. XX, kat. úz. A. titulom dedenia. Následne žalovaný v rade 2/ nadobudol spoluvlastnícky podiel o veľkosti 9/80 k celku na tomto rodinnom dome titulom darovania od darkyne, svojej manželky, ktorá je v konaní žalovanou v rade 1/. Na Okresnom súde Martin v súčasnosti prebieha konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k spornej nehnuteľnosti, ktoré nebolo doposiaľ právoplatne skončené. Nespornými skutočnosťami medzi stranami bolo aj to, že od smrti otca žalobkyň a žalovanej 1/, Y. D., zomr. dňa XX.XX.XXXX, užívala sporný rodinný dom žalovaná v rade 1/ výlučne sama so svojim manželom, žalovaným v rade 2/. Žalobkyne boli z užívania rodinného domu vylúčené. Napriek spornosti dedičského práva žalovanej v rade 1/, (ktoré bolo spochybnené listinou o vydedení), žalovaní už od roku 1995 začali vykonávať stavebné úpravy rodinného domu, bez súhlasu a vedomia žalobkyň argumentujúc tým, že žalobkyne majú kde bývať, žalobkyňa v rade 2/ má vlastný dom. Od žalobkyň si za celý čas žalovaní neuplatňovali žiadnu náhradu z titulu vykonaných opráv, pretože užívali rodinný dom v dobrej viere, že je ich. Dedičské konanie po neb. Y. D. pritom bolo právoplatne ukončené až uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 15.03.2011, sp. zn. D 546/1998, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 27.04.2011. Až týmto rozhodnutím bolo s konečnou platnosťou vyriešené dedičské právo žalobkyne v rade 2/ a žalovanej v rade 1/ vo vzťahu k rodinnému domu, súp. č. XX, kat. úz. A.. Žalovaný v rade 2/ vo svojej výpovedi na pojednávaní dňa 21.10.2015 uviedol, že spolu so žalovanou 1/ neuzavreli so žalobkyňami po celý čas od smrti svokra akúkoľvek písomnú či ústnu dohodu o užívaní rodinného domu. So žalobkyňami sa nestretávali. Za užívanie rodinného domu nebola z ich strany za obdobie od 01.01.2008 doposiaľ žalobkyniam zaplatená žiadna náhrada. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že vzťahy medzi stranami sporu sú dlhodobo problematické, konfliktné, o čom svedčia mnohé súdne spory, trestné oznámenia a podania proti žalovaným ako stavebníkom na stavebnom úrade. Je teda nesporné, že v súčasnosti žalovaný v rade 2/ (pred 19.07.2013, kedy došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu na žalovaného 2/, aj žalovaná v rade 1/) užívali a doposiaľ stále užívajú rodinný dom súp. č. XX, kat. úz. A., nad rozsah jeho (ich) spoluvlastníckeho podielu (ktorý je navyše iba vo výške 9/80 k celku), a preto sa podieľajú na prisvojovaní si úžitkovej hodnoty veci vo väčšej miere než zodpovedá jeho (ich) spoluvlastníckemu podielu, čo bolo základom danosti nároku žalobkyň na náhradu za neužívanie označenej spoločnej veci - rodinného domu.

15. Konajúci súd sa nestotožnil s procesnou obranou žalovaných o nedôvodnosti žaloby, ktorí argumentovali tým, že rozsiahlou rekonštrukciou rodinného domu, súp. č. XX, kat. úz. A., došlo spracovaním ku vzniku novej veci, t.j. novej nehnuteľnosti, ktorej vlastníkmi v celosti sú žalovaní.

16. Žalovaní sa v priebehu konania snažili početnými znaleckými posudkami poukázať na to, o akú sumu sa zvýšila hodnota nehnuteľnosti po vykonaní rekonštrukcie rodinného domu a vybudovaní prístavby, a teda, že rodinný dom má oproti stavu v roku 1995, (kedy začali vykonávať

rekonštrukčné práce), niekoľkonásobne vyššiu hodnotu. Pre posúdenie toho, či prestavbou rodinného domu a jeho prístavbou došlo spracovaním k vytvoreniu celkom novej veci, však nie je podstatné, akú hodnotu mala stavba v roku 1995 pred stavebnými úpravami, ale dôležité je, akým spôsobom bola prestavba a rekonštrukčné práce vykonané a stavebné úpravy akého charakteru boli na nej vykonané. To je v konečnom dôsledku smerodajné a podstatné pre prijatie záveru, či ide o úplne inú novú vec, alebo ide iba o rekonštrukciu starej veci. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pôdorys pôvodného rodinného domu zostal zachovaný (pôvodný rodinný dom bol postavený na pozemku parcela reg. C-KN evidované na katastrálnej mape, parcelné č. 175), vrátane jeho obvodových múrov, preto rekonštrukčné práce na tzv. „starom dome“ a prístavbu je nutné považovať podľa § 120 Občianskeho zákonníka za súčasť pôvodného rodinného domu, a nie za novú vec. Ani z krycieho listu rozpočtu zo dňa 27.10.2015 predloženého v spore žalovaným v rade 2/ nevyplývajú také rekonštrukčné práce, ktoré by preukazovali, že žalovaní vykonali na rodinnom dome tak rozsiahle zásahy, že by došlo k deštrukcii pôvodnej stavby do takej miery, že by ju bolo nutné považovať za novú vec v právnom zmysle s iným usporiadaním vlastníckych vzťahov k nej, než aké sú doposiaľ preukázané z listu vlastníctva č. XXXX, vedeného Okresným úradom Dolný Kubín, pre obec A., kat. úz. A.. Z vykonaného dokazovania je evidentné, že pôvodná stavba nezanikla a jej rekonštrukciou nevznikol nový dom. Žalovaní neuskutočnili takú zmenu pôvodného starého domu, v ktorom by úplne zlikvidovali prvé nadzemné podlažie, hoci tvrdili, že dom bol určený na asanáciu. K asanácii pôvodnej domovej nehnuteľnosti nikdy nedošlo. Je nepochybné, že žalovaní vykonali rekonštrukciu rodinného domu bez toho, aby došlo k výraznému zbúraní pôvodného domu, že by došlo k úplnej deštrukcii prvého nadzemného podlažia, v ktorom prípade by bolo možné uzavrieť, že pôvodný rodinný dom zanikol. V rámci rekonštrukcie domu bolo zachované dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia, bola zbúraná iba časť obvodového muriva, ktorého sa dotkla nová prístavba, a bola vykonaná prístavba, čiastočne rozšírené základy a urobené nové podkrovie. K úplnej deštrukcii obvodových múrov prvého nadzemného podlažia pôvodnej stavby nedošlo, bola vybudovaná jej prístavba, ktorá sa však považuje za súčasť pôvodnej stavby. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozsiahlu judikatúru, týkajúcu sa sporných otázok ohľadom nadobudnutia vlastníckeho práva spracovaním nehnuteľnosti, a to rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/247/2010, sp. zn. 4Cdo/319/2008, sp. zn. 3Cdo/201/1996, ako aj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1350/2005.

17. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22Cdo/1350/2005, prístavby a iné stavebné zmeny zásadne nemenia nič na vlastníctve nehnuteľnej veci, pričom za stavebnú zmenu sa považuje i prístavba, ktorá spravidla má za následok i zmenu technických parametrov alebo aj funkcie a účelu stavby. K vykonaniu prestavby sú potrebné práce investičného charakteru; tieto investície samy však neovplyvňujú vlastníctvo stavby. Preto ak nebolo dohodnuté nič iné, do vlastníctva toho, komu patrila stavba pôvodná prípadne aj prístavba vykonaná na základe stavebných úprav, pričom nie je rozhodné, kto bol stavebníkom, na čie meno znelo stavebné povolenie a kolaudačné rozhodnutie, ani to z akých prostriedkov boli stavebné úpravy financované. V tomto prípade sa nejedná o samostatnú vec, pretože prístavbu nemožno od pôvodnej stavby fyzicky oddeliť a pôvodná stavba je súčasťou celku. Jedná sa len o rozšírenie stavby, teda o súčasť veci hlavnej, ktorá s ňou po právnej stránke zdieľa všetko, čo sa jej týka. Nadzemná stavba zaniká a prestáva byť vecou v zmysle práva vtedy, keď už nie je zrejmé dispozičné riešenie prvého nadzemného podlažia. U stavieb obytných a stavieb občianskych táto zásada platí bezvýnimočne. Z hľadiska posúdenia otázky zániku pôvodnej stavby pritom nie je rozhodujúci objem novo vybudovaných konštrukcií, pretože pôvodná stavba buď zanikla a novo vybudované konštrukcie potom tvoria súčasť stavby novej, alebo nezanikla a novovybudované konštrukcie tvoria súčasť stavby pôvodnej. Pre posúdenie zániku pôvodnej stavby je teda v týchto prípadoch významné to, čo bolo odstránené, a nie to čo bolo novo vybudované, pričom pre záver o zachovaní dispozičného riešenia prvého nadzemného podlažia je rozhodujúce, či prišlo k úplnej alebo čiastočnej deštrukcii obvodových múrov prvého nadzemného podlažia. Z uvedeného vyplýva, že nie je vôbec rozhodujúci objem novo vybudovaných konštrukcií, či akýchkoľvek iných stavebno-technických zmien, ktoré nemajú vplyv na posúdenie základnej otázky o zániku, resp. zachovaní pôvodnej stavby. Z tohto hľadiska je preto právne bezvýznamné, ak žalovaní nechali opakovane oceňovať všeobecnú hodnotu rodinného domu, aby tak preukázali, že ide o novú vec a že na dome bol vykonaný veľký rozsah zmien oproti pôvodnému stavu. Navyše podmienkou nadobudnutia vlastníckeho práva spracovaním je, že spracovateľ koná dobromyseľne v tom, že mu spracovávaná vec patrí. V tomto prípade je evidentné, že žalovaní si po celé roky boli vedomí toho, že im nesvedčí vlastnícke právo k celému rodinnému domu, súp. č. XX, kat. úz. A., boli si vedomí, že sú iba jeho spoluvlastníkmi (najprv žalovaná v rade 1/ a následne žalovaný v rade 2/), dokonca menšinovými spoluvlastníkmi spoločnej

veci, a to v spoluvlastníckom podiele len o veľkosti 9/80 k celku. Pokiaľ by súd prisvedčil argumentom žalovaných, odobril by absurdnú situáciu, keď ktorýkoľvek zo spoluvlastníkov (hoci aj menšinový) by si prestaval a zrekonštruoval nehnuteľnosť bez súhlasu a vedomia ostatných spoluvlastníkov a tvrdil by zánik vlastníckeho práva ostatných spoluvlastníkov z dôvodu, že prebudoval a zrekonštruoval pôvodnú nehnuteľnosť tak, že sa jedná o novú vec. Takýto zánik vlastníckeho práva ostatných spoluvlastníkov spoločnej veci by bol v rozpore so všetkými princípmi ochrany vlastníckeho práva v právnom štáte.

18. Procesná obrana žalovaných ďalej spočívala v kompenzačnej námietke, ktorou si uplatnili voči žalobkyniam hodnotu investícií, ktoré vložili do rodinného domu, súp. č. XX, kat. úz. A. v priebehu rokov 1995 až 2011 a žiadali ju započítať do výšky žalobných nárokov. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaní realizovali stavebné úpravy spoločnej veci bez súhlasu a vedomia žalobkýň ako väčšinových spoluvlastníčok podľa ust. § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Aj napriek tomu, že žalobkyne sú podielovými spoluvlastníčkami s väčšinovým spoločným podielom, nebolo prijaté rozhodnutie o hospodárení so spoločnou vecou vo vzťahu k vykonaným investíciám. Súhlas z ich strany na realizáciu stavebných úprav nebol daný. Na základe uvedeneho možno vysloviť názor, že žalovaní vykonali investície do nehnuteľnosti na základe neplatného právneho úkonu. Ak boli náklady vynaložené bez súhlasu ostatných spoluvlastníkov, čo je súdený prípad, investujúci spoluvlastník nemá proti ostatným spoluvlastníkom právo na úhradu vynaložených prostriedkov, pretože sa však doma mať vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré ostatným spoluvlastníkom vzniklo zhodnotením ich podielov v dôsledku vynaloženej investície, pričom ide o rozdiel medzi cenou pred investíciou a po jej vynaložení. Právo na vydanie bezdôvodného obohatenia však podlieha premlčaniu podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, so začiatkom plynutia premlčacej doby okamihom vynaloženia týchto peňažných prostriedkov. Subjektívna dvojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

19. V nadväznosti na to konajúci súd dospel k záveru, o dôvodnosti námietky premlčania vznesenej žalobkýňami proti uvedenému nároku žalovaných. Žalovaní po celý čas vykonávania stavebných a rekonštrukčných prác vedeli, že ich vykonávajú bez súhlasu žalobkýň a od začiatku vedeli, že sú to žalobkyne, ktoré sa na úkor žalovaných bezdôvodne obohacujú. Je nesporné, že žalovaní takto investovali najneskôr do konca roka 2011, preto sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčalo do konca roka 2013. Podaním, doručeným súdu dňa 20.11.2015 si žalovaní uplatnili nárok na náhradu nákladov vynaložených na zachovanie a zveľadenie rodinného domu, súp. č. XX, kat. úz. A.. Priebeh rekonštrukcie a prístavby domu dokumentujú znalecké posudky predložené žalovanými v konaní. Žalovaní uviedli, že celková hodnota vykonaných prác a dodaných materiálov predstavuje sumu 264.238,50 Eur, tak ako to vyplýva z krycieho listu rozpočtu, predloženého žalovanými. Hoci žalovaní argumentovali proti vznesenej námietke premlčania, že nárok na náhradu nákladov na rekonštrukčné a udržiavacie práce uplatnili už podaním, doručeným súdu dňa 21.11.2011, v danej súvislosti súd konštatoval, že v tomto podaní nebol nárok uplatnený relevantným spôsobom, teda tak, aby bolo možné určiť, akého konkrétneho peňažného nároku sa žalovaní voči žalobkyniam domáhajú. Bolo povinnosťou žalovaných (ako osôb tvrdiacich, že im prislúcha nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalobkyniam), tento nárok riadne uplatniť a predložiť potrebné dokazy o jeho existencii, a to tak vo vzťahu k jeho základu, ako aj výške. Žalovaní už v roku 2011 vedeli, koľko finančných prostriedkov vynaložili na stavebné práce, keďže tieto boli zrealizované a dokončené už v čase podania doručeného súdu dňa 21.11.2011. Súd prvej inštancie preto vyslovil názor, že do doby konca roka 2013, (t.j. do času, kedy sa žalovaným právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčalo), žalovaní relevantným spôsobom nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalobkyniam v tomto spore neuplatnili. Určitým konkrétnym spôsobom ho uplatnili až dňa 20.11.2015, t.j. v čase, keď už bolo ich právo premlčané. Žalovaní mali v súvislosti s uplatneným nárokom dokazné bremeno, ktoré však neunesli. V konaní predložili do spisu len dokazy o vynaložených investíciách do nehnuteľnosti a o ich výške, nepreukázali však, v akej výške došlo k zhodnoteniu spoločnej nehnuteľnosti v súvislosti s vynaložením investícií na jej rekonštrukciu. Ak v danom prípade boli žalovaným vynaložené hodnoty do spoločnej nehnuteľnosti, čím žalobkyne získali bezdôvodné obohatenie, ktoré sú povinné vydať, v takomto prípade je pohľadávka z bezdôvodného obohatenia nie hodnota vynaložených prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po nej (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.02.2008, sp.zn. 2 Cdo 21/2007).

20. Odhliadnuc od premlčania nároku žalovaných na vydanie bezdôvodného obohatenia, súd má obmedzenú dôkaznú iniciatívu a nie je oprávnený v civilnom sporovom konaní iniciatívne vykonávať dokazovanie. Bez procesného návrhu žalovaných, (ktorých zatiaľovalo v tomto smere dokazné

bremeno), nebol súd oprávnený nariadiť vykonanie znalecke'ho dokazovania za účelom zistenia vy'sky bezdo'vodne'ho obohatenia, pretože by tým došlo k porušeniu rovnosti strán sporu. Keďže sa jedná o sporové konanie, súd mohol pri svojom rozhodnutí vychádzať len z do'kazov produkovaných žalovanými v priebehu konania. Ak nie je možné zistiť určité skutkové okolnosti, ktorá je medzi stranami sporná a pre rozhodnutie do'lezitá, postihne nepriaznivý do'sledok tú stranu sporu, ktorá mala v súvislosti s ňou do'kaznú povinnosť. V danom prípade išlo o žalovaných a ich skutkové tvrdenia a do'kazy navrhnuté v tomto konaní. Preto, ak by aj nárok žalovaných na vydanie bezdôvodného obohatenia nebol premlčaný, žalovaní neunesli dôkazné bremeno, pretože nepreukázali, aký je rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po nej, čo je obsahom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Ak po vykonanom dokazovaní nie je možné urobiť záver ani o pravdivosti tvrdenia strany sporu o určitej skutkovej okolnosti, ale ani záver o nepravdivosti tohto tvrdenia, znamená to, že tvrdená skutočnosť nebola preukázaná.

21. S prihliadnutím na všetko, čo vyšlo v konaní najavo považoval okresný súd nárok žalobkýň v celom rozsahu za dôvodný aj pokiaľ ide o jeho vyčíslenie tak, ako ho žalobkyne uplatnili v žalobe a následne aj v zmene žaloby zo dňa 13.06.2017, ktorú súd pripustil na pojednávaní dňa 28.06.2017. Žalobkyne správne postupovali pri výpočte náhrady za nadužívanie spoluvlastníckeho podielu, keď vzali do úvahy dobu, po ktorú dochádzalo najprv zo strany žalovanej v rade 1/ a následne zo strany žalovaného v rade 2/ (ktorý sa stal spoluvlastníkom rodinného domu titulom darovacej zmluvy namiesto žalovanej v rade 1/) k nadužívaniu spoluvlastníckych podielov žalobkýň, ktorú vynásobili cenou za nadužívanie spoluvlastníckych podielov zohľadňujúc výšku spoluvlastníckeho podielu žalobkyne v rade 1/ (1/10 k celku) a žalobkyne v rade 2/ (63/80 k celku). Pokiaľ ide o výpočet jednotlivých súm súd odkázal na uvádzané vyčíslenie konkrétnych súm za jednotlivé žalované obdobia, v ktorých dochádzalo k nadužívaniu spoluvlastníckych podielov žalobkýň, uvedené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Podľa vyjadrenia realitnej kancelárie OREA RK, s.r.o. zo dňa 15.06.2017 sa na základe štatistických údajov a zrealizovaných nájmov od roku 2008, odhadovaná cena nájmov rodinných domov v F. a priľahlých obciach do 5 km pohybuje v rozmedzí od 450,00 Eur do 650,00 Eur. Podľa nájomnej zmluvy zo dňa 17.04.2013, ktorej predmetom bol nájom časti priestorov rodinného domu o výmere 75m² za nájomné vo výške 350,00 Eur mesačne bez energií. Podľa internetových inzerátov, týkajúcich sa nájmov nehnuteľností, preložených žalobkyňami, sa nájom jedného podlažia v rodinnom dome v obci Y. W. pohybuje na úrovni 400,00 Eur mesačne a nájom rodinného domu v obci K. vo výške 550,00 Eur mesačne. Súd zároveň uviedol, že nevykonaním znalecké dokazovanie ohľadom výšky cien nájmu obdobných nehnuteľností ako to navrhovali žalovaní, nakoľko vykonanie takéhoto dôkazu považoval za nadbytočné a nevhodné. Priemerná cena, za ktorú sa prenajímajú obdobné nehnuteľnosti, ako je tá v spoluvlastníctve strán sporu, sa dá jednoducho zistiť postupom, aký zvolili žalobkyne (inzeráty, vyjadrenia realitných kancelárií a pod.). Navyše, žalobkyne zvolili cenu nájmu na spodnej cenovej hranici v porovnaní s nájmi obdobných nehnuteľností. Súd zistil, že žalobkyne vychádzali z nižšieho mesačného nájmu než bol uvedený odhad realitnej kancelárie a než boli aktuálne inzeráty v ponuke na internetovej stránke realitnej kancelárie, mal za to, že žalobkyne dostatočne preukázali, že nájomné vo výške 330,00 Eur mesačne za rodinný dom, súp. č. XX, kt. úz. A., je adekvátny a spravodlivo nárokovateľný. V konečnom rozhodnutí preto súd vychádzal pri určení sumy za nadužívanie spoluvlastníckeho podielu z ceny nájmu vo výške 330,00 Eur mesačne. Zároveň súd priznal žalobkyňam aj príslušenstvo pohľadávky - úroky z omeškania, na ktoré im vznikol právny nárok vo výške zo súdom priznaných súm, tak ako sú uvedené vo výroku napadnutého rozsudku. Žalobkyňami vyčíslená výška úrokov z omeškania je totiž v súlade s vyššie citovaným ust. § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 3 nariadenia č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom ku dňu omeškania.

22. Žalovaní, ešte prostredníctvom svojho právneho zástupcu, podaním doručeným súdu dňa 17.08.2017, žiadali, aby súd konanie prerušil, nakoľko na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10C/132/2012 prebieha konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k rodinnému domu, súp. č. XX, kat. úz. A.. V tomto konaní bol dňa 28.10.2016 vyhlásený rozsudok, ktorý bol napadnutý odvolaním. Odvolacie konanie prebieha na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 10Co/30/2017. Žalovaní poukázali na to, že v konaní na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10C/132/2012 sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie v tejto veci, nakoľko žalovaní označenej veci podali návrh na majetkové vysporiadanie ich spoluvlastníctva k spoločnej nehnuteľnosti, kde argumentovali spracovaním veci (pôvodnej domovej nehnuteľnosti) a nadväzne na to nadobudnutím vlastníckeho práva k domu v celosti. Prvoinštančný súd však dospel k názoru, že pre rozhodnutie v prejednávanej veci nemá rozhodnutie Okresného súdu Martin právnu relevanciu, postupom podľa § 162 ods. 3 CSP v rozhodnutí vo veci samej rozhodol i o zamietnutí návrhu žalovaných na prerušenie konania. Predmetom konania na Okresnom súde Martin, vedenom pod sp. zn. 10C/132/2012,

je prikázanie spoluvlastníckych podielov žalobkýň do bezpodielového spoluvlastníctva žalovaných a vzájomná žaloba o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán sporu. Predmetom tohto konania je však náhrada za nadužívanie spoluvlastníckych podielov žalobkýň zo strany žalovaných. Súd preto nezvážil žiaden dôvod, pre ktorý by bolo rozhodnutie Okresného súdu Martin významné pre rozhodnutie vo veci samej v tomto konaní. Nárok na náhradu za nadužívanie spoluvlastníckych podielov žalobkýň je nárokom samostatným, nezávislým od toho, ako bude nakoniec podielové spoluvlastníctvo strán sporu vyporiadané. Žalobkyne si tento nárok uplatňujú za obdobie tri roky späť od podania žaloby, t.j. od 10.05.2008 až do 13.06.2017. Ich nárok na náhradu za nadužívanie spoluvlastníckych podielov je daný dovtedy, kým nedôjde k vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva. V tomto konaní žalobkyne svoj nárok uplatnili časovo do 13.06.2017. Ich nárok za ďalšie obdobia je opäť samostatným nárokom, ktorý môžu žalobkyne kedykoľvek voči žalovaným uplatniť. Súd navyše upriamil pozornosť na to, že dôvod prerušenia konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, účinného do 30.06.2016 (preto, že prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu), bol fakultatívnym dôvodom na rozhodnutie súdu o prerušení konania. Nový procesný predpis, Civilný sporový poriadok, tento dôvod na prerušenie konania nepozná, a viac ho oproti predchádzajúcej procesnej úprave už neupravuje.

23. Napokon konajúci súd zaujal stanovisko k opakovaným invektívnym námietkam zaujatosti, vzneseným zo strany žalovaného v rade 2/. Námietka zaujatosti bola vznesená zo strany žalovaného v rade 2/ voči sudkyňi JUDr. Jane Haluškovej a rovnako opakovane aj voči zákonnej sudkyňi po odchode JUDr. Jany Haluškovej na Krajský súd v Banskej Bystrici. Námietky zaujatosti sú zo strany žalovaného v rade 2/ podávané zásadne po zákonnej lehote na ich uplatnenie (najneskôr do siedmich dní, odkedy sa strana dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený) a zásadne sa týkajú len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, čo je postačujúcim dôvodom na to, aby súd na námietku zaujatosti neprihliadal. Jediným vysvetliteľným dôvodom, prečo tieto námietky nespĺňajú ani jednu zo zákonných náležitostí podľa § 52 a § 53 CSP je ten, že žalovaný v rade 2/ v skutočnosti nemá úmysel podať námietku zaujatosti, ale má v úmysle zakaždým námietkou zaujatosti vysloviť nesúhlas s procesným postupom súdu, čo jednoznačne vyplýva z obsahu podaných námietok. Pokiaľ má žalovaný v rade 2/ potrebu vyjadrovať takýmto spôsobom nesúhlas s právnym posúdením veci zo strany súdu a jeho procesným postupom, uvedené výhrady má možnosť realizovať v rámci opravných prostriedkov proti rozhodnutiam súdu, upravených v CSP. Pokiaľ tak žalovaný v rade 2/ robí v predstihu, teda ešte predtým ako vôbec súd vo veci rozhodne, nemožno jeho konanie hodnotiť inak ako zneužitie námietky zaujatosti na obštrukcie v konaní. To, že zo strany žalovaného v rade 2/ ide podanou námietkou zaujatosti zo dňa 06.10.2017 jednoznačne o obštrukcie v konaní svedčí vyjadrenie samotného žalovaného v rade 2/ v podanej námietke, keď konštatoval, že pokiaľ nebude o námietke rozhodnuté, súd nemôže rozhodnúť vo veci samej. Námietka zaujatosti zo dňa 06.10.2017 je reakciou žalovaného v rade 2/ na to, že súd nevyhovел jeho návrhu na prerušenie konania. Všetky uvedené skutočnosti jednoznačne preukazujú, že žalovaný v rade 2/ si námietky zaujatosti zamieňa s opravnými prostriedkami. Pokiaľ mal žalovaný v rade 2/ výhrady k osobe zákonnej sudkyne a mal pochybnosti o jej nezaujatosti, mal možnosť námietku vzniesť v lehote najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dozvedel o dôvode, pre ktorý je sudkyňa vylúčená. Súd poukazuje na to, že podľa § 49 ods. 1 CSP, sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Žalovaný v rade 2/ mal možnosť vzniesť námietku zaujatosti v lehote do siedmich dní odkedy sa dozvedel, že konkrétny sudca bude vec prejednávať a rozhodovať, t.j. takúto možnosť mal žalovaný v rade 2/ voči konajúcej sudkyňi do 31.08.2016, pretože dňa 24.08.2016 sa pri nahliadnutí do spisu dozvedel o zmene zákonnej sudkyne. Samozrejme, aj pokiaľ by žalovaný 2/ podal námietku zaujatosti v zákonnej lehote, aby bolo možné na ňu prihliadať, musela by táto námietka obsahovať aj ďalšie zákonné náležitosti. Žalovaný v rade 2/ v námietkach zaujatosti nikdy neuviedol nijaké skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť pochybnosti o nezaujatosti sudcu pre jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, vždy išlo iba o napádanie procesného postupu sudcu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd nemôže konštatovať iné ako to, že na tieto námietky nemožno ani pri najlepšej vôli prihliadať pre absenciu takmer všetkých zákonných náležitostí, ktoré CSP vyžaduje pri námietke zaujatosti podanej stranou sporu. Keďže námietky zaujatosti opakované vznášané žalovaným 2/ sa týkajú iba procesného postupu sudcu, súd na ne neprihliadal a podľa § 53 ods. 3 CSP vec v takomto prípade nepredložil nadriadenému súdu.

24. O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. CSP tak, že úspešným žalobkyniam priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, voči žalovaným, ktorí vo veci nemali úspech. O výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaní v rade 1/ a 2/, ktorí sa domáhali jeho zrušenia a vrátenia veci okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26. Uviedli, že podľa ich názoru okresný súd nesprávne právne posúdil vec a nedostatočne zistil skutkový stav veci. Žalovaní totiž v konaní nesporne preukázali, že do nehnuteľnosti - rodinného domu na F. L. Č. XX v A. investovali, kompletne ju zrekonštruovali a tým ju zachránili pred zrútením. Nebyť záchranných akcií žalovaných, predmetný rodinný dom by sa pravdepodobne zrútil v dôsledku živelnej udalosti v roku 2005, následkom ktorej bola vo veľkom rozsahu poškodená strecha, ako aj v dôsledku zrútenia verandy. Podľa názoru konajúceho súdu boli však tieto investície vykonané na základe neplatného právneho úkonu, a preto žalovaní nemajú nárok na úhradu vynaložených prostriedkov. Môžu sa však domáhať vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré ostatným spoluvlastníkom vzniklo zhodnotením ich podielov. Žalovaní sa s týmto právnym názorom okresného súdu nestotožnili. V danej súvislosti poukázali na znenie ust. § 40a Občianskeho zákonníka a konštatovali, že v tomto prípade sa môže jednať len o relatívnu neplatnosť právneho úkonu, ktorej neplatnosti sa treba dovolať v súlade s § 101 Občianskeho zákonníka v lehote troch rokov. Žalobkyne však nikdy neprotestovali a nevyjadрили ústny, ani písomný nesúhlas s investíciami do rodinného domu, ktoré smerovali k jeho záchrane a zhodnoteniu. Ich právo na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu je preto už premlčané a na právny úkon preto treba hľadiť ako na platný. V bode 34. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, okresný súd uviedol, že hoci žalovaní preukázateľne dom zachránili, zrekonštruovali, nemajú nárok na náhradu investícií, lebo investície boli urobené na základe neplatného právneho úkonu. Na druhej strane však žalobkyne, (ktoré sa nikdy neplatnosti právneho úkonu nedomáhali), do domu neinvestovali a nepodíleli sa na jeho záchrane a zhodnotení, peňažne či osobnou prácou, majú voči žalovaným nárok na náhradu za neužívanie takto zhodnoteného domu. Pokiaľ sa jedná o absolútne neplatný právny úkon, v zmysle Občianskeho zákonníka treba naň pozerať tak, akoby sa takýto úkon nikdy nestal, a teda akoby dom nebol zachránený a zhodnotený. Žalobkyniam treba preto priznať nárok na náhradu za neužívanie nehnuteľnosti v takom stave, ako by bol dom pred investíciami. To znamená, že neužívanie domu s deravou strechou, vlhkými stenami, zatopenou pivnicou, spadnutou verandou, bez nových rozvodov elektriny, nových rozvodov vody a kanalizácie a bez zateplenia. Jednalo by sa teda o tom, ktorý nie je možné užívať a z ktorého by už v roku 2011 bola pravdepodobne len zrúcanina. Žalovaní počas celého konania poukazovali na to, že spoluvlastníci majú nielen práva, ale aj povinnosti v rozsahu svojich spoluvlastníckych podielov. Žalobkyne si však tieto povinnosti nikdy neplnili. Do záchrany sporného domu investovali výlučne žalovaní, ktorí tiež postavili novú verandu. Žalobkyne sa na zveľaďovaní rodinného domu nijako nepodíleli. V tomto prípade preto rozhodne nemožno hovoriť o nadužívaní spornej nehnuteľnosti žalovanými. K podaniu zo dňa 28.04.2017, doručenému konajúcejmu súdu dňa 05.05.2017, založili žalovaní do spisu fotodokumentáciu, ktorou preukazovali svoje tvrdenia o havarijnom stave domu. Práce na dome žalovaní vykonávali v súlade so Stavebným zákonom a na základe ohlásenia stavby príslušnému stavebnému úradu. Žalovaným bolo dňa 20.07.1995 vydané stavebné povolenie na nový rodinný dom. S jeho výstavbou však nezačali, keďže žalobkyne podali žalobu na súd ohľadne pozemku, na ktorom mal dom stáť. Toto konanie bolo vedené pred Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 10C/33/1994. Spor prebiehal aj pred Okresným súdom Dolný Kubín pod sp.zn. 7C/39/2003 a následne pred Krajským súdom v Žiline pod sp.zn. 5Co/341/2009. Výsledkom týchto sporov o pozemok je, že žalovaní sú vlastníkami pozemku, na ktorom stojí rodinný dom na F. L. XX v A.. Uvedené rozhodnutia sú súčasťou spisového materiálu v prejednávanej veci. Vzhľadom na prebiehajúce spory o pozemok, žalovaní začali opravovať rodinný dom na F. L. XX v A.. Stavebné povolenie, ako i ohlásenia stavby sú tiež založené v spise. Ohlásenie prác stavebnému úradu zo dňa 03.08.1995 a zo dňa 12.07.1999 sa nachádzajú aj v znaleckom posudku č. 37/2011. Otázkou vykonávania prác na rodinnom dome sa zaoberal aj Krajský súd v Žiline v konaní sp.zn. 6Co/280/2012, a tiež v konaní pod sp.zn. 21S/77/2007, ako aj Najvyšší súd SR v konaní pod sp.zn. 2Sžo/119/2009. Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 6Co/280/2012 zo dňa 14.02.2013, ako aj rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 21S/77/2007-41 zo dňa 21.10.2008, vrátane uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Sžo/119/2009 zo dňa 16.02.2010 sú súčasťou spisového materiálu. Aj daň z nehnuteľnosti v období rokov 1992 až 2005 platili výlučne žalovaní a túto uhrádzajú aj v súčasnosti.

27. V bode 34. odôvodnenia napadnutého rozsudku, okresný súd konštatoval, že právo žalovaných na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčané a jeho v bode 36., uviedol, že žalovaní

neuniesli dôkazné bremeno, nakoľko nepreukázali, aký je rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po nej, čo je obsahom ich prípadného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. K tejto argumentácii odvolatelia uviedli, že žalovaná V. R. si v podaní zo dňa 16.11.2011, ktoré bolo Okresnému súdu Liptovský Mikuláš doručené dňa 21.11.2011, uplatnila voči žalobkyniam nárok na náhradu nákladov vynaložených na zachovanie a zveľadenie rodinného domu podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov, pričom za týmto účelom navrhla vykonať aj znalecké dokazovanie. Bez ohľadu na to, ako žalovaná svoj nárok označila, jeho obsahom bolo peňažné plnenie, ktoré si nárokovala voči žalobkyniam z titulu investícií. Právne posúdenie tohto nároku prináležalo súdu. Investície do rodinného domu boli ukončené v roku 2011. Samotné žalobkyne konštatovali, že nároky žalovaných vzniknuté na základe investícií by boli premlčané až dňa 31.12.2013. Za popísaného skutkového stavu nemožno preto v žiadnom prípade hovoriť o premlčaní nároku žalovaných. Námietku premlčania ohľadne nárokov žalovaných označili odvolatelia za bezpredmetnú, ktorá bola konajúcim súdom nesprávne vyhodnotená. Investície do domu boli podrobne špecifikované v podaní žalovaných zo dňa 19.11.2015. Okresný súd však uvedené skutočnosti pri svojom rozhodovaní vôbec nevzal do úvahy. Rovnako nezohľadnil ani skutočnosť, že dedičské konanie, predmetom ktorého bol aj rodinný dom na F. XX v A., bolo skončené až uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. D 546/1998-267 zo dňa 15.03.2011. Až od právoplatnosti tohto uznesenia nebol stanovený okruh dedičov a výška ich podielov. Za obdobie pred právoplatnosťou tohto rozhodnutia nie je preto možné, aby si žalobkyne uplatňovali voči V. R. nejaké nároky. Tieto skutočnosti žalovaná v rade 1/ uviedla už vo svojom podaní zo dňa 16.11.2011, na ktoré však súd prvej inštancie tiež neprihliadal. Okrem toho žalovaní doložili do súdneho spisu zápisnicu z prejednávania dedičstva sp.zn. D 546/98, Dnot 188/98 zo dňa 08.02.2011, z ktorej vyplýva, že Ing. M. R. predložil do spisu znalecký posudok č. 24/1995 zo dňa 05.07.1995, ktorým bola v celosti stavba rodinného domu č. XX s príslušenstvom bez pozemku ocenená sumou 256.803,06 Sk, čo v prepočte konverzným kurzom na menu Euro predstavuje čiastku 8.524,30 Eur. Žalobkyne i žalovaná v rade 1/ súhlasili s cenou zistenou označeným znaleckým posudkom. Žalovaní zároveň doložili do spisu znalecký posudok č. 24/1995 zo dňa 05.07.1995, znalecký posudok č. 02/1995 zo dňa 30.08.1995, znalecký posudok č. 103/2006 zo dňa 10.07.2006, znalecký posudok č. 37/2011 zo dňa 20.10.2011, odborné stanovisko č. 71/2016 zo dňa 08.03.2016, ako i znalecký posudok č. 48/2016 zo dňa 22.09.2016. Všetkými uvedenými dôkazmi bolo vydokladované zhodnotenie rodinného domu, práce, ktoré boli na ňom vykonané, investície do rodinného domu i cena rodinného domu. Znalecké posudky spĺňajú podmienky požadované zákonom č. 382/2004 Z. z. Zároveň znalecký posudok č. 48/2016 obsahuje i doložku o tom, že znalec si je vedomý následkov vedome podaného nepravdivého znaleckého posudku v zmysle § 209 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z., a preto treba naň hľadieť ako na znalecký posudok súdom ustanoveného znalca. V tomto znaleckom posudku súdny znalec dospel k záveru, že sa jedná o novú vec. Tak ako už bolo uvedené vyššie, žalovaní si voči žalobkyniam podaním zo dňa 16.11.2011 uplatnili nárok na náhradu investícií a v podaní zo dňa 19.05.2015 tieto investície aj podrobne špecifikovali. Dôkazy o tom sú súčasťou spisového materiálu v prejednávanej veci. Žalovaní teda dostatočne vydokladovali cenu nehnuteľnosti (rodinného domu na F. L. XX v A.) pred investíciami, ako aj po investíciách. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, odvolatelia nesúhlasili so záverom konajúceho súdu o tom, že nepreukázali rozdiel v cene nehnuteľnosti pred investíciami a po investíciách. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku tiež nevyplýva, na základe akých skutočností dospel súd prvej inštancie ku svojmu záveru. Navyše na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 10C/132/2012 prebieha konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k spornému rodinnému domu na F. L. č. XX v A.. V označenom konaní sa tiež rieši otázka, či došlo k takému spracovaniu nehnuteľnosti, že sa jedná o novú vec. Aktuálne je v štádiu odvolacieho konania na Krajskom súde v Žiline pod sp.zn. 10Co/30/2017. Okresný súd Liptovský Mikuláš bol o týchto skutočnostiach informovaný a žalovaní požiadali o prerušenie konania vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 8C/190/2011 do rozhodnutia o odvolaní na Krajskom súde v Žiline z dôvodu, že je potrebné vyriešiť otázku spracovania veci na novú ako prejudiciálnu. Pokiaľ súd prvej inštancie návrh žalovaných na prerušenie konania neakceptoval, podľa názoru odvolateľov nepostupoval správne. 28. Žalovaní zároveň akcentovali, že v priebehu celého konania rozporovali nárok uplatnený žalobou a nikdy nesúhlasili s výškou náhrady, ktorú si žalobkyne voči nim uplatňovali. Žalobkyne si uplatnili svoje nároky voči žalovaným za obdobie troch rokov pred podaním žaloby do rozhodnutia súdu, t.j. za obdobie od 10.05.2008. V roku 2008 bol však dom v úplne inom stave ako v súčasnosti. V roku 2008 dom ešte nebol úplne zrekonštruovaný, nakoľko práce na jeho rekonštrukciu boli realizované až do konca roku 2011. V období rokov 2008 až 2011 by dom súp. č. XX na F. L. v A. bol preto reálne neprenajímateľný. Keďže rekonštrukčné práce boli ukončené až v roku 2011, výška nájomného v rozmedzí rokov 2008 až 2017 mala byť určená v rozdielnej výške. Tieto skutočnosti však konajúci súd

vôbec nevzal do úvahy, a ani ich neskúmal. V odôvodnení svojho rozhodnutia len uviedol, že pri posudzovaní výšky nárokov vychádzal z inzerátov a vyjadrenia realitnej kancelárie. Okresný súd však neskúmal, či domy, ktorých nájomné porovnával, boli aj v porovnateľnom technickom stave s rodinným domom na F. L. XX v A. počas celej doby, odkedy bolo nájomné žalobkyňami uplatňované. Za popísaného skutkového stavu je zrejmé, že nároky žalobkyň neboli v konaní riadne preukázané a odôvodnenie rozhodnutia súdu je v tejto časti nedostatočné. V danej súvislosti odvolatelia opätovne poukázali na fakt, že dedičské konanie ohľadne predmetného rodinného domu bolo skončené až v roku 2011. Napokon žalobkyne si uplatnili svoje nároky voči žalovanému v rade 2/ Ing. M. R. až v podaní doručenom súdu dňa 04.02.2015. Voči všetkým ich prípadným takto uplatneným nárokom uplatneným voči žalovanému v rade 2/, ktoré mali vzniknúť do 04.02.2012, odvolatelia vzniesli námietku premlčania.

29. Žalobkyne vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhli rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Súčasne si uplatnili voči žalovaným v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

30. Primárne zdôraznili, že žalovaní vo svojom opravnom prostriedku zotrávajú na svojej právnej argumentácii, ktorú prezentovali i v rámci konania pred súdom prvej inštancie. Ich odvolacie námietky uvedené v opravnom prostriedku zo dňa 03.11.2011 označili žalobkyne za nedôvodné. Žalobkyne v rade 1/ a 2/ sa v plnom rozsahu stotožnili s odôvodnením a závermi súdu prvej inštancie prezentovanými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Okresný súd sa so všetkými námietkami žalovaných v rade 1/ a 2/, ktoré sú obsiahnuté aj v ich odvolaní zo dňa 03.11.2011, náležite vysporiadal v rámci konania na súde prvej inštancie. Tvrdenie odvolateľov, že žalobkyne nikdy neprotestovali a nevyjadrili ani ústny ani písomný nesúhlas s investíciami do rodinného domu, ktoré smerovali k jeho záchrane a zhodnoteniu, je zavádzajúce i objektívne nepravdivé. Dôkazom toho sú početné súdne spory, trestné oznámenia a podania žalobkyň voči žalovaným ako stavebníkom na stavebnom úrade, ktoré žalobkyne voči nim iniciovali. Súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, keď žalobe žalobkyň v celom rozsahu vyhovel a zároveň prihliadol na dôvodnosť nimi vznesenej námietky premlčania, ktorú vzniesli v priebehu konania pred okresným súdom proti nároku žalovaných uplatnenom v rámci ich obrany. Skutočnosti a dôkazy zistené v rámci konania na súde prvej inštancie jednoznačne preukázali dôvodnosť žaloby a tiež nedôvodnosť procesnej argumentácie žalovaných v rade 1/ a 2/. Opravný prostriedok podaný žalovanými v rade 1/ a 2/ je špekulatívny. Jeho jediným účelom je oddialiť právoplatnosť meritórneho rozhodnutia v prejednávanej veci. Žalobkyne v rade 1/ a 2/ v celom rozsahu zotrvali na podanej žalobe, ako aj prostriedkoch procesného útoku a vyjadreniach, ktoré predostreli súdu v písomnej i ústnej forme počas konania na súde prvej inštancie. Žalovaní neustále argumentujú proti námietke premlčania vznesenej žalobkyňami voči ich nároku na náhradu nákladov na rekonštrukčné a udržiavacie práce. V danej súvislosti žalobkyne opätovne zdôraznili, že hoci si tento nárok žalovaní uplatnili podaním doručeným súdu dňa 21.11.2011, tento nebol uplatnený z ich strany relevantným spôsobom tak, aby bolo možné určiť, akého konkrétneho peňažného nároku sa voči žalobkyniam domáhajú. Bolo povinnosťou žalovaných (ako osôb tvrdiacich, že im prislúcha nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalobkyniam), tento nárok riadne uplatniť a predložiť súdu potrebné dôkazy o jeho existencii, a to tak vo vzťahu k jeho základu, ako aj výške. Žalovaní už v roku 2011 vedeli, koľko finančných prostriedkov vynaložili na stavebné práce, keďže tieto boli zrealizované a dokončené už v čase podania doručeného súdu dňa 21.11.2011. Do konca roka 2013, (kedy sa žalovaným právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčalo), však žalovaní relevantným spôsobom nárok na jeho vydanie voči žalobkyniam na súde neuplatnili. Určitým konkrétnym spôsobom, (aj keď opätovne neurčito a v rozpore s procesnými predpismi), ho žalovaní uplatnili až dňa 20.11.2015, t.j. v čase, keď ich právo bolo už premlčané. Navyše žalovaní mali v súvislosti s uplatneným nárokom dôkazné bremeno, ktoré však neuniesli. Do spisu v prejednávanej veci predložili len dôkazy o vynaložených investíciách do nehnuteľnosti a o ich výške, nepreukázali však, v akej výške došlo k zhodnoteniu spoločnej nehnuteľnosti v súvislosti s vynaložením investícií a na jej rekonštrukciu. Pokiaľ žalovaní tvrdia, že okresný súd mal prihliadať na obsah ich podania zo dňa 21.11.2011 a poučiť ich, akým spôsobom majú svoj nárok uplatniť, žalobkyne akcentovali, že do poučovacej povinnosti súdu nepatrí návod, čo by účastník/strana sporu mala alebo mohla v danom prípade vykonať. Takáto argumentácia žalovaných v rade 1/ a 2/ preto neobstojí. Ak aj žalovaný v rade 2/ tvrdí, že na spornej nehnuteľnosti realizoval stavebné úpravy, bez ktorých by sa táto nehnuteľnosť nezachovala, mal možnosť domáhať sa účelne vynaložených prostriedkov, resp. bezdôvodného obohatenia voči spoluvlastníkom, kvalifikovaným spôsobom a v zákonom stanovených premlčacích lehotách, ktorú však ani jeden zo žalovaných nevyužil. Okrem toho žalovaní v rade 1/ a 2/ mali vo vlastníctve byť aj rodinný dom, ktoré nehnuteľnosti však účelovo previedli na iné osoby.

Aktuálne tým argumentujú tým, že nemajú možnosť iného bývania, než v predmetnom rodinnom dome. Nezákonne realizovanou prestavbou rodinného domu a jeho prístavbou nedošlo spracovaním k vytvoreniu celkom novej veci, ktorá by bola vo vlastníctve, resp. bezpodielovom spoluvlastníctve žalobcov. Žalovaní v rade 1/ a 2/ preto nemôžu od tejto skutočnosti odvíjať svoj nárok na užívanie celého rodinného domu, ktorý je v podielovom spoluvlastníctve strán sporu. V súdnej veci bolo nepochybne preukázané, že žalovaní realizovali stavebné práce na dome proti vôli žalobkyň v rade 1/ a 2/ , bez ich súhlasu, dokonca aj stavebné práce, ktoré si vyžadovali stavebné povolenie, konkrétne prístavbu k rodinnému domu a jeho nadstavbu spočívajúcu vo zväčšení obytnej plochy podkrovia. Táto stavba je aj z pohľadu Stavebného zákona doposiaľ stavbou nepovolenou. Bolo teda nesporne zistené, že žalovaní nemali k týmto stavebným prácam príslušné stavebné povolenie vydané Obecným úradom A. ako stavebným úradom a stavba nebola ani dodatočne povolená podľa ustanovení Stavebného zákona (zákona č. 50/1976 Zb.). Konanie o dodatočnom povolení stavby je v súčasnosti stále prerušené. V danom prípade preto nie je možné jednoducho hovoriť o spracovaní pôvodného rodinného domu a vytvorení novej veci, ale ani o dobromyseľnosti žalovaných, čo by odôvodňovalo nadobudnutie vlastníckeho práva zo zákona v zmysle ust. § 135b ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na prejednávanej veci nie je možné aplikovať ani ust. § 135b ods. 2 Občianskeho zákonníka, vzhľadom na skutočnosť, že žalovaní „nespracovali“ rodinný dom v takom rozsahu, aby vytvorili novú vec. Záverom žalobkyne zdôraznili, že sú to práve žalovaní, ktorí bezprecedentným spôsobom od roku 1995 porušujú ustanovenia Občianskeho zákonníka o hospodárení so spoločnou vecou, znemožňujú prístup žalobkyň do sporného rodinného domu, bez ich súhlasu a proti ich vôli, ale aj bez potrebného stavebného povolenia, teda nielen v rozpore s Občianskym zákonníkom, ale aj v rozpore so Stavebným zákonom realizovali rozsiahle rekonštrukčné práce na rodinnom dome, jeho prestavbu, prístavbu a nadstavbu a tiež v minulosti postupne darovali, resp. odpredali nehnuteľnosti, ktoré im mohli slúžiť na bývanie.

31. Žalovaní v rade 1/ a 2/ vo svojej odvolacej replike zotrvali na svojej argumentácii prezentovanej v ich opravnom prostriedku.

32. Opätovne tvrdili, že nárok na zaplatenie vynaložených investícií voči žalobkyniam uplatnili na súde včas, a to vo viacerých konaniach a viacerými podaniami, na ktoré poukázali už vo svojich predchádzajúcich vyjadreniach. Osobitne upriamili pozornosť na podanie zo dňa 16.11.2011 v prejednávanej veci, v ktorom je uvedené „Zároveň si uplatňujem náhradu nákladov vynaložených na zachovanie a zveľadenie rodinného domu podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov, navrhujem previesť vykonaným dokazovaním“. Toto podanie bolo doručené súdu prvej inštancie dňa 21.11.2011; a tiež žalobu a následné podanie v konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 10C/132/2012 zo dňa 01.07.2014 doručenú súdu dňa 09.07.2014, v ktorom konaní majú žalovaní postavenie žalobcov a výslovne žiadajú súd, aby na zhodnotenie nehnuteľnosti vynaloženými investíciami prihliadol pri vypořiadaní spoluvlastníckymi podielmi (tretia strana, druhý odsek, posledná veta); ako aj v podaní doručenom súdu 09.07.2014 žalovaní zároveň vyčíslili investície a uviedli aj výšku zhodnotenia domu, ktoré priložili v prílohe. K námietke premlčania vznesenej žalobkyňami sa žalovaní vyjadrovali aj prostredníctvom bývalej právnej zástupkyne JUDr. Slovíkovej do zápisnice na pojednávaní konanom dňa 25.11.2015. V danej súvislosti odvolatelia poukázali na rozhodnutie R 69/1972, v zmysle ktorého námietku premlčania vzájomnej pohľadávky možno s úspechom uplatniť len vtedy, ak bola vzájomná pohľadávka premlčaná už v čase, keď sa pohľadávky stretli. S prihliadnutím na uvedenú argumentáciu, námietka premlčania vznesená žalobkyňami je bezpredmetná. Žalovaní tiež poukázali na znenie ust. § 43 ods. 1 O.s.p. platného a účinného v čase začatia konania a uviedli, že ak mal konajúci súd za to, že podania žalovaných, ktorými si uplatňujú nárok na zaplatenie investícií do nehnuteľnosti voči žalobkyniam, sú nezrozumiteľné, neúplné alebo nesprávne, mal primerane postupovať v zmysle ust. § 43 O.s.p., a teda mal žalovaných vyzvať na opravu, resp. doplnenie podania, pričom zákonnou povinnosťou súdu bolo aj uviesť, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať. Vychádzajúc zo zásady „iura novit curia“ („právo pozná súd“) právna kvalifikácia nároku je vždy vecou súdu (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/196/2009 zo dňa 22.09.2010). V označenom rozhodnutí Najvyšší súd SR uviedol, že účastníci konania nie sú povinní uplatnený nárok, ani obranu proti nemu, právne kvalifikovať, pretože práva kvalifikácia je vecou súdu. Musí ale uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Žalovaní investície do sporného rodinného domu riadne preukázali, žalobkyne ani tieto investície nerozporujú. Žalovaní si svoje nároky voči žalobkyniam uplatnili včas. V danej súvislosti opätovne zdôraznili, že žalobkyne nemali záujem podieľať sa na záchrane nehnuteľnosti žiadnym spôsobom a na opravu rodinného domu im neprispeli finančne ani svojpomocnou prácou. V tomto prípade preto nemožno hovoriť o žiadnom nadmernom užívaní nehnuteľnosti, keďže žalovaní

urobili prístavbu a do nehnuteľnosti investovali. K tvrdeniu žalobkýň, že žalovaní nepreukázali výšku zhodnotenia nehnuteľnosti v súvislosti s vynaloženými investíciami na jej rekonštrukciu, odvolatelia opätovne uviedli, že zhodnotenie nehnuteľnosti, ako i jeho výšku, žalovaní preukázali znaleckými posudkami, ktoré boli do súdu doložené, a to najmä na pojednávaní v dedičskom konaní konanom dňa 08.02.2011 u notárky JUDr. Geškovej v R. V., kde bola cena nehnuteľnosti určená zo znaleckého posudku č. 24/95 vo výške 8.524,30 Eur, s ktorou cenou všetci prítomní súhlasili. Zápisnica z dedičského konania bola do spisu už priložená pri vyjadrení zo dňa 16.11.2011 ako dôkaz č. 3. Znalecký posudok bol do spisu doložený podaním doručeným súdu dňa 20.11.2015. Zhodnotenie nehnuteľnosti, ako i jeho výšku žalovaní preukázali ďalšími dvoma znaleckými posudkami, v ktorých sú zachytené rekonštrukcie, ako i prístavba nehnuteľnosti, na ktorých sa podieľali výlučne žalovaní. Ide o znalecký posudok č. 5/2009 zo dňa 10.01.2009 vypracovaný znalcom Ing. Mariánom Pilkom, ktorým bola určená všeobecná hodnota predmetu domu, plotov a vonkajších úprav vo výške 62.331,21 Eur. Ďalej sa jedná o znalecký posudok č. 37/2011 zo dňa 08.11.2011 vypracovaný znalcom Ing. Miroslavom Neumannom, ktorým bola určená všeobecná hodnota rodinného domu a vonkajších úprav vo výške 89.445,17 Eur. Žalovaní poukázali aj na ďalšie zhodnotenie nehnuteľnosti. Zdôraznili, že dom má vlastný zdroj vody, vlastnú studňu, pôvodná bola zasypaná pre závadnú vodu. Do spisu doložili aj doklad o vybudovanej elektrickej prípojke a tiež fotografie, ktoré zachytávajú stavbu pred rekonštrukciou, ako napr. plesen, zhnité trámy, samozrútenie verandy a podobne. Odvolatelia tiež upriamili pozornosť na vyjadrenie ich bývalej právnej zástupkyne JUDr. Slovíkovej zo dňa 19.11.2015, v ktorom sa advokátka zaoberá investíciami do nehnuteľnosti a ich výškou. Uvádza, že celkovo hodnota vykonaných prác a dodaných materiálov činí sumu 264.238,50 Eur. K tomuto podaniu boli priložené položkovité rozpočty s kryciami listami a rekapitulácia objektov stavby. Žalovaní tiež znovu poukázali na skutočnosť, že zrekonštruovaný dom je iný dom z dispozičného riešenia, z konštrukčného i technického prevedenia, z komunikačných prepojení vertikálnych i horizontálnych, jeho orientácia z ulice je zmenená na orientáciu do záhrady, má úplne iné pôdorysné rozmery a je staticky zabezpečený proti zrúteniu stavby alebo jej časti (§ 43d Stavebného zákona). Na základe týchto skutočností ako aj predložených dokladov sa podľa názoru žalovaných jedná o novú vec. Žalovaní do spisu doložili i odborné stanovisko, znalecký úkon č. 71/2016 zo dňa 08.03.2016 vypracované znalcom Ing. Mariánom Pilkom a znalecký posudok č. 48/2016 vypracovaný znalcom Ing. arch. Facunom, v ktorom bolo jednoznačne vyslovené, že ide o novú stavbu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti už v podaní zo dňa 19.11.2015 JUDr. Slovíková uviedla, že je potrebné prejudiciálne riešiť otázku vlastníckeho práva, pretože z predložených listín je zrejmé, že sa jedná v podstate o novú vec a žalobkyne už nie sú podielovými spoluvlastníkmi tejto novej veci. Súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku s týmito skutočnosťami nevysporiadal.

33. Žalobkyne vo svojej odvolacej duplike navrhli napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Súčasne si uplatnili voči žalovaným v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

34. Tvrdenia žalovaných v ich odvolacej replike označili za zavádzajúce a nepravdivé, ktorých jediným cieľom je oddialiť nadobudnutie právoplatnosti meritórneho rozhodnutia v prejednávanej veci. Argumentácia odvolateľov o tom, že si nárok na zaplatenie vynaložených investícií voči žalobkyniam uplatnili včas a vo viacerých konaniach je účelová, nepravdivá a táto z objektívneho hľadiska nemôže spochybniť správnosť odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. V priebehu konania vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 8C/190/2011 žalovaní v rade 1/ a 2/ nikdy právne relevantným spôsobom neuplatnili kompenzačnú námietku, ani sa voči žalobkyniam v inom konaní nedomáhali vydania investícií vložených z ich strany do spoločnej nehnuteľnosti. K tejto námietke žalovaných v rade 1/ a 2/ sa okrem toho vyjadroval aj súd prvej inštancie v bode 35. odôvodnenia napadnutého rozsudku a žalobkyne sa s ním prezentovaným názorom v celom rozsahu stotožňujú. Žalovaní namietajú, nedôvodnosť žalobkýňami vznesenej námietky premlčania vo vzťahu k ich nároku na náhradu nákladov na rekonštrukčné a udržiavacie práce, tvrdiac, že si tento nárok uplatnili už v podaní doručenom súdu dňa 21.11.2011. Konajúci súd však správne konštatoval, že v tomto podaní nebol nárok žalovanými uplatnený relevantným spôsobom, teda tak, aby bolo možné určiť, akého konkrétneho peňažného nároku sa voči žalobkyniam domáhajú. Bolo povinnosťou žalovaných, (ako osôb tvrdiacich, že im prislúcha nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalobkyniam), tento nárok riadne uplatniť a predložiť potrebné dôkazy o jeho existencii, a to tak vo vzťahu k jeho základu, ako aj výške. Žalovaní už v roku 2011 vedeli, koľko finančných prostriedkov vynaložili na stavebné práce, keďže tieto boli zrealizované a dokončené už v čase podania doručeného súdu dňa 21.11.2011. Súd preto správne uzavrel, že do doby konca roka 2013, kedy sa žalovaným právom na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčalo, žalovaní relevantným spôsobom nárok na vydanie

bezdôvodného obohatenia voči žalobkyniam neuplatnili. Určitým konkrétnym spôsobom ho uplatnili až dňa 20.11.2015, t.j. v čase, keď už bolo ich právo premlčané. Žalovaní mali v súvislosti s uplatneným nárokom dôkazné bremeno, ktoré však neunesli. V konaní predložili do spisu len dôkazy o vynaložených investíciách do nehnuteľnosti a ich výške, nepreukázali však, v akej výške došlo k zhodnoteniu spoločnej nehnuteľnosti v súvislosti s vynaložením investícií na jej rekonštrukciu. Ak v danom prípade boli žalovanými vynaložené hodnoty do spoločnej nehnuteľnosti, čím žalobkyne získali bezdôvodné obohatenie, ktoré sú povinné vydať, v takom prípade je pohľadávka z bezdôvodného obohatenia nie hodnota vynaložených prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po nej (pozri napr. rozsudok NS SR sp.zn. 2Cdo/21/2007 zo dňa 26.02.2008). Vyššie uvedený právny názor súdu prvej inštancie teda plne reflektuje právnu teóriu, ale aj prax všeobecných súdov ohľadne náležitostí kompenzačnej námietky. Na podporu správnosti uvedeného právneho názoru súdu prvej inštancie žalobkyne uviedli, že na to, aby započítavajúca strana vykonala započítanie platne, je potrebné vykonať započítací prejav tak, aby došlo k zániku vzájomných pohľadávok. Pritom započítacím prejavom nie je predloženie faktúry. „Prejavom smerujúcim k započítaniu (§ 580 Občianskeho zákonníka) nie je samo predloženie faktúry druhej strany právneho vzťahu, a to ani v prípade, že táto strana uzná fakturovanú sumu, čo do jej dôvodu a výšky“ (z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4MCdo/14/2011 zo dňa 28.05.2012). Prejavom smerujúcim k započítaniu nie je púhe konštatovanie o existencii pohľadávok na započítanie. „Púha zmienka dlžníka o tom, že má rovnako voči veriteľovi určité pohľadávky, v sebe bez ďalšieho nezahŕňa prejav vôle smerujúci k započítaniu vzájomných pohľadávok“ (z uznesenia NS ČR sp.zn. 26Cdo/156/2014 zo dňa 19.02.2014). „Úkon započítania (§ 580 Občianskeho zákonníka), ktorým dlžník započítava proti pohľadávke veriteľa viac svojich pohľadávok, prevyšujúcich vo svojom súčte pohľadávku veriteľa, bez toho, aby z neho bolo zrejmé, ktorá časť započítavaných pohľadávok započítaním zanikla a ktorá nie, je podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatný pre neurčitost“ (z rozsudku Vrchného súdu v Prahe sp.zn. 5Cmo/109/2003 zo dňa 09.06.2003). Započítanie je dôležitý právny úkon, ktorý musí spĺňať požiadavky stanovené zákonom aj pre iné druhy úkonov (zmluvy a podobne). Zo započítania musí byť určite zrejmé, kto ho robí, voči komu, musí byť v ňom určená pohľadávka, ktorú započítava (čo do dôvodu a v konkrétnej výške) a pohľadávka, voči ktorej započítanie robí, musí byť podpísané a malo by byť aj datované. Námietka započítania je adresne jednostranný (prípadne dvojstranný) hmotnoprávny úkon, ktorým ten, kto takýto úkon vykonal, prejavil vôľu k započítaniu svojej pohľadávky voči pohľadávke toho, komu je úkon adresovaný. Forma právneho úkonu započítania nie je predpísaná, musí spĺňať všeobecné náležitosti stanovené v § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka a z jeho obsahu musí byť zrejmé, aká pohľadávka a v akej výške sa uplatňuje na započítanie proti pohľadávke veriteľa. „Zánik započítaných pohľadávok v rozsahu, v akom sa vzájomne kryjú, nastane okamihom, keď sa stretli“ (z rozsudku NS ČR sp.zn. 33Cdo/3799/2007 zo dňa 24.02.2010). Navyše žalobkyne poukázali na to, že k vydaniu napadnutého rozsudku došlo za účinnosti Civilného sporového poriadku, ktorý priniesol nové procesné inštitúty, cieľom ktorých bolo zachovanie kontradiktórnosti civilného sporového konania, teda zásady tzv. súperenia strán sporu. Ide o prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré bolo možné uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania. V ustanoveniach § 149 a § 154 CSP sú definované inštitúty procesnej obrany a procesného útoku a koncentrácia konania. Strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä, ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Zákonná koncentrácia konania znamená, že prostriedky procesného útoku a procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Žalovaní v rade 1/ a 2/ kompenzačnú námietku neuplatnili riadne a včas a v čase, keď kompenzačnú námietku (opäť veľmi nejasne a neurčito) uplatnili, bolo ich právo premlčané a premlčanému právu nie je možné priznať právnu ochranu. V danej súvislosti žalobkyne zdôraznili, že žalovaní boli v konaní zastúpení právnyimi zástupcami (dokonca viacerými), a preto o poučovacej povinnosti súdu, resp. na postup podľa nimi označeného ustanovenia § 43 ods. 1 O.s.p. nebol daný absolútne žiaden dôvod. Nie je možné sa stotožniť ani s tvrdením žalovaných 1/ a 2/ o tom, že existovala poučovacia povinnosť súdu vo vzťahu k správnej formulácii kompenzačnej námietky. V danej súvislosti žalobkyne poukázali na rozsiahlu judikatúru dovolacieho súdu ohľadne existencie poučovacej povinnosti súdu vo vzťahu k účastníkom konania. V uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 125/2011 zo dňa 20.12.2011 sa uvádza, že ak by súdy poučili žalobcu ohľadne naformulovania správneho znenia petitu žaloby, a teda vymedzili inak predmet tohto konania, takéto poučenie by presiahlo poučovaciu povinnosť súdu podľa § 5 O.s.p. a bolo by v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania. Rovnako

podľa právnej vety rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 197/2010 zo dňa 31.07.2012 otázka vecnej legitímácie vyplýva z hmotného práva. Nesprávne určenie okruhu účastníkov v sporovom konaní nemôže súd odstrániť ex offa a nemôže o tomto nedostatku žalobcu poučiť v zmysle § 5 O.s.p. Neposkytnutím poučenia v tomto prípade nedochádza k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo súd je povinný poskytnúť účastníkovi iba poučenie o jeho procesných právach. Poučenie o vecnej legitímácii by bolo poučením o tom, kto má byť podľa hmotného práva účastníkom konania; takéto poučenie by ale presiahlo poučovaciu povinnosť súdu podľa § 5 O.s.p. a bolo by v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania. V ostatnom žalobkyne poukázali na svoje doterajšie vyjadrenia a písomné podania, ktoré sú obsahom spisového materiálu.

35. V reakcii na odvoláciu dupliku žalobcov zo dňa 23.04.2018 žalovaní zopakovali svoju argumentáciu prezentovanú v predchádzajúcich podaniach.

36. Žalobkyne vo svojom vyjadrení na označené podanie žalovaných tiež zopakovali svoju argumentáciu prezentovanú v predchádzajúcich podaniach.

37. Zdôraznili, že pokiaľ sa týka vyjadrenia žalovaných, ktorí poukazujú na právnu vetu rozhodnutia NS ČSR publikovaného pod R 69/1972, toto rozhodnutie nie je aplikovateľné na súdený prípad, pretože podmienkou toho, aby bolo vôbec možné hovoriť o vzájomných pohľadávkach, je to, že tieto existujú a že boli riadne uplatnené. S prihliadnutím na premlčanie pohľadávky žalovaných, v zmysle skutkovej a právnej argumentácie v predchádzajúcich podaniach žalobcov, je zrejmé, že k „stretu pohľadávok“ nemohlo dôjsť skôr ako v roku 2015, t. j. v čase, kedy bola akákoľvek pohľadávka z titulu bezdôvodného obohatenia, ku ktorému malo dôjsť v roku 2011, v zmysle ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka premlčaná. Neobstojí ani tvrdenie žalovaných o tom, že konanie vedené na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10C/132/2012 má vplyv na meritórne posúdenie tejto právnej veci. V označenom konaní sa totiž rieši a priori otázka zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva strán sporu k predmetnému rodinnému domu. V tomto konaní sa rozhoduje o nároku žalobkyň 1/ a 2/ na náhradu za nadužívanie spoločnej veci zo strany žalovaných 1/ a 2/ ako menšinových spoluvlastníkov. Zároveň je zrejmé, že v období, za ktoré si žalobkyne uplatnili tento nárok, bol stav na LV č. 1976 k.ú. Bziny do veľkosti podielov nemenný a vykonaným dokazovaním na súde prvej inštancie bolo preukázané, že v tomto období žalobkyne predmetnú nehnuteľnosť neužívali ani čiastočne, keďže žalovaní 1/ a 2/ im v tom bránili a doposiaľ bránia. Akékoľvek iné tvrdenie, resp. snaha o spochybnenie danosti nároku žalobkyň nie je ničím iným ako klamstvom a špekuláciou. V tejto súvislosti žalobkyne 1/ a 2/ opätovne poukázali argumentáciu Najvyššieho súdu v SR v uznesení sp. zn. 6Cdo 186/2010 zo dňa 27.10.2010, citovanú i v napadnutom rozhodnutí. Je zrejmé, že v prejednávanej veci boli splnené všetky predpoklady pre priznanie nároku žalobkyňiam 1/ a 2/ titulom náhrady za nadužívanie spoločnej nehnuteľnosti v zmysle zákona, ale aj v zmysle judikatúry dovolacieho súdu. Žalovaní bezprecedentným spôsobom od roku 1995 porušujú ustanovenia Občianskeho zákonníka o hospodárení so spoločnou vecou, znemožňujú prístup žalobkyňiam do sporného rodinného domu, bez ich súhlasu a proti ich vôli, ale aj bez potrebného stavebného povolenia, teda nielen v rozpore s Občianskym zákonníkom, ale aj v rozpore so Stavebným zákonom realizovali rozsiahle rekonštrukčné práce na rodinnom dome, jeho prestavbu, prístavbu a nadstavbu a v minulosti postupne darovali, resp. odpredali nehnuteľnosti, ktoré im mohli slúžiť na bývanie.

38. Žalovaní vo svojom podaní zo dňa 06.08.2018, ktoré došlo na Krajský súd v Žiline dňa 07.08.2018 zotrvali na svojej predchádzajúcej argumentácii prezentovanej v predchádzajúcich podaniach.

39. Opätovne poukázali na znenie ust. § 43 ods. 1 O.s.p. Podľa ich názoru v prípade, ak mal súd za to, že podania žalovaných, ktorými si uplatnili nárok na zaplatenie investícií do nehnuteľnosti voči žalobkyňiam, sú nezrozumiteľné, neúplné alebo nesprávne, mal primerane postupovať podľa ust. § 43 O.s.p. a mal žalovaných vyzvať na opravu, resp. doplnenie podania, pričom zákonnou povinnosťou súdu bolo aj uviesť, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať. Pokiaľ súd tak nepostupoval, bolo žalovaným znemožnené uskutočňovať práva im priznané zákonom. Zároveň bolo porušené i právo žalovaných na spravodlivý súdny proces. Obdobný názor vyslovil aj Krajský súd v Žiline v uznesení č.k. 10Co/30/2017-973 zo dňa 28.03.2018, ktorým zrušil rozsudok Okresného súdu Martin č.k. 10C/132/2012-799 zo dňa 28.10.2016.

40. Žalobkyne v reakcii na vyššie uvedené podanie žalovaných uviedli, že primárne je potrebné poukázať na skutočnosť, že v konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10C/132/2012 vystupujú žalovaní 1/ a 2/ ako žalobcovia a nimi citované ust. § 43 ods. 1 O.s.p. sa vzťahovalo len

a výlučne na odstraňovanie väd žalobného návrhu. K zrušeniu rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 10C/132/2012-799 zo dňa 28.10.2016 uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/30/2017 zo dňa 28.03.2018 došlo len výlučne z procesných dôvodov, pričom odôvodnenie citovaného uznesenia sa nijako nedotýka správnosti záverov súdu prvej inštancie v merite veci. Čo je však podstatné pre toto konanie a pre argumentáciu žalovaných v rade 1/ a 2/ uvedenú vo vyjadrení zo dňa 06.08.2018 je to, že vo vzťahu k hmotnoprávnemu úkonu, (ktorým kompenzačná námietka bezpochyby je), neexistuje, a ani počas účinnosti Občianskeho súdneho poriadku neexistovala poučovacia - manudukčná povinnosť súdu. Navyše žalovaní v rade 1/ a 2/ boli po podstatnú dobu tohto konania zastúpení právnym zástupcom - advokátom, dokonca viacerými. Aj v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR poučovacia povinnosť súdu sa vzťahuje (a vzťahovala sa i za účinnosti O.s.p.) len a výlučne vo vzťahu k procesným právam a povinnostiam. K tomuto žalobkyne poukázali na právnu vetu uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 345/2012 zo dňa 06.02.2013. V súčasnosti je manudukčná povinnosť súdu upravená v ust. § 160 CSP. Uvedená právna úprava však zodpovedá i predchádzajúcej právnej úprave v ust. § 5 O.s.p. Na základe vyššie uvedenej argumentácie je zrejmé, že súd prvej inštancie nemal akúkoľvek povinnosť vyzývať žalovaných v rade 1/ a 2/ na opravu alebo doplnenie ich podania zo dňa 21.11.2011, ani nemohol poskytovať žalovaným návod na to, akým spôsobom sa relevantne uplatňuje kompenzačná námietka. Vyjadrenie žalovaných považujú žalobkyne za ďalšiu snahu žalovaných o zahmlenie skutkového stavu a predĺženie konania v merite veci. Ich argumentácia preto nemôže obstať.

41. Odvolací súd pred svojím rozhodnutím v súlade s ust. § 382 CSP vyzval obidve procesné strany, aby sa v stanovenej lehote vyjadrili k možnej aplikácii ust. § 451, § 456, § 460, § 580, § 34 až § 42 Občianskeho zákonníka a § 152 a § 149 Civilného sporového poriadku, ktoré doposiaľ pri doterajšom rozhodovaní veci neboli použité.

42. Predmetnú výzvu prevzal splnomocnený zástupca žalobkyň dňa 16.04.2019 a žalovaní 1/ a 2/ dňa 29.04.2019.

43. K tejto výzve podali vyjadrenie žalobkyne 1/ a 2/, ktoré uviedli, že podľa ich názoru ust. § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka nie je možné aplikovať na prejednávajúcu vec, keďže nárok uplatnený žalobou nemožno posudzovať ako nárok z bezdôvodného obohatenia. Ustanovenia o bezdôvodnom obohatení majú len podpornú povahu a ich použitie nemožno preto rozširovať na práva, ktoré sa opierajú o osobitné zákonné ustanovenia. V danej súvislosti poukázali na právnu vetu uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 184/2010 zo dňa 27.10.2010, ktorú citovali vo svojich predchádzajúcich podaniach. Nárok spoluvlastníka na náhradu za neužívanie spoločnej veci v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu teda vyplýva z ust. § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka a tento sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, ktorú žalobkyne zohľadnili pri podaní žalobného návrhu aj pri všetkých jeho rozšíreniach (za ďalšie obdobie vzhľadom na pretrvávajúci stav). Vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že žalovaní v rade 1/ a 2/ minimálne od roku 1995 bránia žalobkyňam v rade 1/ a 2/ ako spoluvlastníčkam predmetnej nehnuteľnosti, ktorých spoluvlastnícky podiel na spoločnej nehnuteľnosti je vyšší ako spoluvlastnícky podiel strany žalovaných užívať spoločnú nehnuteľnosť. Bolo tiež preukázané, že žalovaní v rade 1/ a 2/ v rozhodnom období užívali spoločnú nehnuteľnosť v celosti nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu (9/80 k celku). Ustanovenia Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení by bolo možné aplikovať zo strany žalovaných na tvrdené, avšak nepreukázané investície do spoločnej nehnuteľnosti. Žiadne z tvrdených nákladov, ktoré mali žalovaní v rade 1/ a 2/ vynaložiť na spoločnú nehnuteľnosť, neboli nevyhnutné a boli zo strany žalovaných v rade 1/ a 2/ vynaložené absolútne svojvoľne, bez súhlasu (dokonca proti vôli) žalobkyň v rade 1/ a 2/. Takéto právo na vydanie bezdôvodného obohatenia mohli uplatňovať žalovaní v rade 1/ a 2/ ako investujúci spoluvlastníci hneď ako boli investície z ich strany vynaložené, avšak takýto nárok si voči žalobkyňam neuplatnili. Takéto právo sa premlčuje v dvojročnej premlčacej dobe podľa § 107 Občianskeho zákonníka odo dňa, kedy boli investície vynaložené. Žalovaní v rade 1/ a 2/ takýto nárok v premlčacej dobe voči žalobkyňam neuplatnili. Žalobkyne v rade 1/ a 2/ zotrvali na podanej žalobe, ako aj na prostriedkoch procesného útoku a ich vyjadreniach, ktoré súdu predostreli v písomnej, i ústnej forme počas konania na súde prvej inštancie, i v odvolacom konaní v celom rozsahu. Zotrvali tiež na podanej námietke premlčania, keď sa premlčalo jednak právo žalovaných v rade 1/ a 2/ na uskutočnenie právneho úkonu - kompenzačnej námietky a jednak sa premlčalo aj zo strany žalovaných v rade 1/ a 2/ tvrdené právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku vynaložených investícií na spoločnú nehnuteľnosť. V danej súvislosti žalobkyne zopakovali svoju

argumentáciu prezentovanú v predchádzajúcich podaniach. K možnej aplikácii ust. § 460 Občianskeho zákonníka žalobkyne uviedli, že medzi stranami sporu nie je spornou skutočnosť, že žalobkyne v rade 1/ a 2/, ako aj pôvodne žalovaná 1/ nadobudli svoj spoluvlastnícky podiel dedením. Následne žalovaný v rade 2/ nadobudol spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/10 k celku na tomto rodinnom dome titulom darovania od darkyne - svojej manželky, t. j. žalovanej 1/. Nespornými skutočnosťami medzi stranami sporu bolo aj to, že od smrti otca žalobkýň a žalovanej v rade 1/, Y. D., zomrelého dňa XX.XX.XXXX, užívala rodinný dom výlučne žalovaná v rade 1/ so svojím manželom - žalovaným v rade 2/. Žalobkyne boli teda z užívania rodinného domu vylúčené. V období po smrti poručiteľa Y. D. žalovaní v rade 1/ a 2/ mali vedomosť o existencii a obsahu závetu, čoho dôkazom je aj podanie žaloby o určení neplatnosti závetu z ich strany, v ktorom konaní boli neúspešní, a teda s ohľadom na všetky okolnosti museli mať vedomosť o tom, že žalovanej v rade 1/ z dedičstva po poručiteľovi Y. D. pripadne ako zákonný dedičský podiel najviac 1/4 spoluvlastníckeho podielu poručiteľa na spornej nehnuteľnosti. Preto, ak žalovaní vykonávali na spornej nehnuteľnosti nejaké úpravy, resp. rekonštrukciu, robili tak s rizikom a vedomím, že vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti budú za každých okolností iba minoritným spoluvlastníkom. Preto nemôže obstať argumentácia žalovaných v rade 1/ a 2/ o ich dobromyseľnosti v tom smere, že pokiaľ nebolo vyriešené dedičské právo, boli s prihliadnutím na všetky okolnosti dobromyseľní, že im vec patrí. Žalobkyne ako väčšinové spoluvlastníčky nikdy nedali súhlas na to, aby žalovaní na spornej nehnuteľnosti vykonávali akékoľvek stavebné úpravy, preto Ing. R. s manželkou vykonávali nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu a v rozpore s rozhodnutím väčšinových spoluvlastníkov, vyplývajúcim z ust. § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Tvrdenie žalovaného v rade 2/ o tom, že nehnuteľnosť „budoval 40 rokov“, je zavádzajúce a nepravdivé. Ak budovaním rozumie to, že na spornej nehnuteľnosti realizoval stavebné úpravy, bez ktorých by sa sporná nehnuteľnosť nezachovala, mal možnosť domáhať sa účelne vynaložených prostriedkov, resp. vydania bezdôvodného obohatenia voči ostatným spoluvlastníkom kvalifikovaným spôsobom v zákonom stanovených premlčacích lehotách, ktorú možnosť však nikdy nevyužil a akékoľvek nároky z tohto titulu sú preto dávno premlčané. Je zrejme, že Ing. R. pod ťarchou právnych argumentov žalobkýň prezentovaných v prejednávanej veci konečne pochopil, že po celú dobu od roku 1995 užívala jeho manželka a od roku 2013 aj on sám užíva spornú nehnuteľnosť nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu a že toto ich konanie je protiprávne. Inými slovami, že za nadužívanie budú musieť zaplatiť, a že súd je povinný pri rozhodovaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva prihliadať na veľkosť spoluvlastníckych podielov. Ing. R. v tomto konaní od začiatku podniká procesné obštrukcie s cieľom oddialiť meritórne rozhodnutie súdu vo veci, a to aj za cenu podávania nedôvodných námietok zaujatosti, nepríslušnosti, dokonca trestných oznámení na zákonného sudcu a sťažností na advokáta protistrany. O tom svedčí napr. uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11NcC/11/2015 zo dňa 20.04.2015 a sťažnosť Ing. R. na právneho zástupcu žalobkýň v rade 1/ a 2/, oznámenie SAK sp. zn. 123/1091/2015 zo dňa 08.03.2016 o odložení veci. Žalovaný v rade 2/ vo svojej výpovedi na pojednávaní dňa 21.10.2015 uviedol, že spolu so žalovanou v rade 1/ neuzavreli so žalobkyňami po celý čas od smrti svokra akúkoľvek písomnú, či ústnu dohodu o užívaní sporného rodinného domu. So žalobkyňami sa nestretávali, za užívanie rodinného domu nebola z ich strany za obdobie od 01.01.2008 doposiaľ žalobkyňiam zaplatená žiadna náhrada. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že vzťahy medzi stranami sporu sú dlhodobo problematické, konfliktné, čoho dôkazom sú mnohé súdne spory, trestné oznámenia a podania proti žalovaným ako stavebníkom na stavebnom úrade. Z vyššie uvedeného je nesporné, že v súčasnosti žalovaný v rade 2/ (a pred 19.07.2013, kedy došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu na žalovaného 2/, aj žalovaná v rade 1/) užívali a doposiaľ stále užívajú rodinný dom súpisné č. XX kat. úz. A. nad rozsah jeho (ich) spoluvlastníckeho podielu, ktorý je navyše iba v rozsahu 9//10 k celku, a preto sa podieľajú na prisvojovaní si úžitkovej hodnoty veci vo väčšej miere, než zodpovedá jeho (ich) spoluvlastníckemu podielu, čo je základom danosti nároku žalobkýň na náhradu za neužívanie spoločnej nehnuteľnosti. Čo sa týka výšky nároku žalobkýň, táto bola v konaní náležitým spôsobom zistená, o čom svedčí najmä bod 37. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa žalobkyne v plnom rozsahu stotožňujú. Výšku ich nároku nie je možné určovať s prihliadnutím na hodnotu rodinného domu, ktorá bola uvedená v dedičskom konaní, ale je nutné vychádzať z hodnoty rodinného domu v období, za ktoré sa náhrada požaduje. K možnej aplikácii ust. § 580 Občianskeho zákonníka, ako aj ust. § 34 až § 42 Občianskeho zákonníka žalobkyne uviedli, že označené zákonné ustanovenia nie je možné v predmetnej veci aplikovať, pretože podanie žalovaných 1/ a 2/ doručené súdu dňa 21.11.2011 nie je možné posudzovať ako jednostranný zápočet, resp. kompenzačnú námietku. Pokiaľ i odvolací súd posudzoval podanie žalovaných 1/ a 2/ doručené súdu dňa 21.11.2011 ako jednostranný zápočet (kompenzačnú námietku), potom je zrejme, že aplikáciou ust. § 34 až § 42 Občianskeho zákonníka je nutné dospieť k záveru o absolútnej neplatnosti takéhoto právneho úkonu z dôvodu jeho neurčitosti. V danej súvislosti žalobkyne

zopakovali svoju argumentáciu vo vzťahu k tomuto úkonu učenému žalovanými v predchádzajúcich podaniach. Samotná kompenzačná námietka je úkonom hmotnoprávnym (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo 3/2010) a ako hmotnoprávny úkon musí mať náležitosti právneho úkonu, ktoré vyžadujú ust. § 34 až § 42 Občianskeho zákonníka. Žalobkyne v rade 1/ a 2/ teda okrem premlčania práva, ktoré bolo uplatnené kompenzačnou námietkou a práva uskutočniť kompenzačnú námietku namietajú aj absolútnu neplatnosť podania žalovaných v rade 1/ a 2/ doručeného súdu dňa 21.11.2011 v zmysle § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka z dôvodu jeho neurčitosti a rozporu s dobrými mravmi. Platnosť realizovania jednostranného zápočtu je súd povinný skúmať ex offa, čo súd prvej inštancie aj urobil, (pričom zaujal stanovisko o neplatnosti jednostranného zápočtu zo strany žalovaných), aj keď v odôvodnení napadnutého rozsudku o tom nie je zmienka. V danej súvislosti odvolateľky uviedli, že určitosť právneho úkonu je jednou zo štyroch podmienok platnosti právneho úkonu (§ 37 Občianskeho zákonníka), pričom právny úkon je neurčitý, a teda neplatný vtedy, ak je vyjadrenie vôle síce po jazykovej stránke zrozumiteľné, ale nie jednoznačné, čím je neurčitý vecný obsah úkonu, pričom neurčitosť obsahu nie je možné odstrániť a prekenuť ani za použitia interpretačných pravidiel. S poukazom na ustálenú súdnu prax zároveň žalobkyne zdôraznili, že ak sa jedná o právny úkon, pre ktorý je určená písomná forma, musí určitosť obsahu prejavu vyplývať z textu listiny, na ktorej je tento prejav vôle zaznamenaný. Podľa súdnej praxe nie je postačujúce, že zmluvnej strane, resp. zmluvným stranám je napríklad jasné, čo je predmetom zmluvy, ak to nie je objektívne poznateľné osobám, ktoré zmluvnou stranou nie sú. Zároveň žalobkyne poukázali na absolútnu neplatnosť jednostranného zápočtu žalovaných 1/ a 2/ z dôvodu uvedeného v ust. § 39 Občianskeho zákonníka, pretože je v rozpore s dobrými mravmi, aby si žalovaní v rade 1/ a 2/ uplatňovali na zápočet peňažný nárok, ktorý má svoj základ v protiprávnom konaní (stavebné úpravy vykonané bez stavebného povolenia, bez súhlasu spoluvlastníkov, proti vôli spoluvlastníkov, v celom rozsahu vykonané mala fide) oproti nároku žalobkýň v rade 1/ a 2/, ktorý vznikol zo zákona. Navyše z ust. § 581 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že započítat' nemožno premlčané pohľadávky, pohľadávky, ktorých sa nemožno domáhať na súde, ako aj pohľadávky z vkladov. Vedomosť o vynaložených finančných prostriedkoch mali žalovaní už v roku 2011 a do konca roka 2013 mohli si voči žalobkyniam uplatniť právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Vo vzťahu k možnej aplikácii ust. § 152 a § 149 CSP žalobkyne poukázali na znenie ust. § 470 ods. 1 a 2 CSP s tým, že ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany. Správne argumentácia žalovaných 1/ a 2/ uvedená v odvolaní a v ich následných vyjadreniach z vyššie uvedených dôvodov nemôže obstať.

44. Žalovaní v podaní zo dňa 26.04.2019 požiadali odvolací súd o predĺženie lehoty na vyjadrenie aspoň do 31.05.2019 s poukazom na ust. § 118 ods. 2 CSP a skutočnosť, že si hľadajú právneho zástupcu v danej veci. Odvolací súd v reakcii na túto žiadosť oznámil žalovaným, že im predlžuje lehotu do 10.05.2019.

45. V podaní zo dňa 10.05.2019 žalovaní zaslali súdu doplnenie dôkazov, a to potvrdenie Obce A., že ohlásenie prác zo dňa 12.07.1999, ktoré prevzal p. K. dňa 14.07.1999, sa nachádza aj v archíve Obecného úradu v A., ktoré je súčasťou súdneho spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš 8C/190/2011, Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/106/2018 zo dňa 12.07.1999, ktoré bolo doručené Obci A. dňa 14.07.1999. Nie je preto pravdivé tvrdenie žalobkýň, že žalovaní realizovali stavbu na čierno. Prístavba aj všetky práce boli realizované v súlade so Stavebným zákonom. Žalovaní do spisu doložili predmetný listinný dôkaz. Zároveň poukázali na znenie ust. § 55 ods. 2 Stavebného zákona a upriamili pozornosť na administratívne konanie i následné konanie na Krajskom súde v Žiline vedené pod sp. zn. 21S/77/2007 a nadväzne na to rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo 119/2009, ktorých rozhodnutia nadobudli právoplatnosť dňa 15.03.2010 a sú súčasťou spisu.

46. Na výzvu odvolacieho súdu vyjadriť sa k možnej právnej kvalifikácii žalovaní vo svojom podaní zo dňa 08.05.2019 uviedli, že vo vzťahu k možnej aplikácii ust. § 460 Občianskeho zákonníka nie je sporné medzi stranami sporu, že žalobkyne 1/ a 2/, ako i žalovaná 1/ boli spoluvlastníčkami nehnuteľnosti rodinného domu na F. L. č. XX v A., okres F. K.. Takisto nie je medzi nimi sporná ani veľkosť ich spoluvlastníckych podielov. V. R. a Q. X. nadobudli svoje spoluvlastnícke podiely ku dňu smrti poručiteľa v súlade s ust. § 460 Občianskeho zákonníka, P. K. nadobudla svoj spoluvlastnícky podiel na základe rozhodnutia X5/1996 zo dňa 23.04.2002, ako to vyplýva zo zápisu katastrálneho odboru Okresného úradu Dolný Kubín na LV č. XXXXX pre katastrálne územie A., obec A., okres F. K..

Žalovaný M. R. nadobudol spoluvlastnícky podiel V. R. na základe darovacej zmluvy č. V 1100/13 zo dňa 19.07.2013. V. R. v súčasnosti už nie je spoluvlastníčkou uvedenej nehnuteľnosti. Žalovaní vo svojich predchádzajúcich podaniach poukázali na skutočnosť, že ohľadne dedičstva bol vedený dlhoročný spor o neplatnosť závetu, ktorý bol ukončený až rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/150/2010 zo dňa 22.09.2010. Dedičské konanie bolo právoplatne ukončené uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. D 546/1998-267 zo dňa 15.03.2011. Vzhľadom na to, že poručiteľ mal 4 dcéry, pričom zanechal závet, ktorým prenechal dedičstvo len jednej z nich, podľa názoru žalovaných, až právoplatným skončením konania o neplatnosť závetu a následne právoplatným skončením dedičského konania bol ustálený okruh dedičov. Žalovaní prezentovali názor, že v danom prípade je možné na prejednávajúcu vec aplikovať ust. § 34 až § 42, § 451, § 456 aj § 580 Občianskeho zákonníka. Obaja žalovaní poukázali v priebehu konania viackrát na investície, ktoré vložili do rodinného domu, tieto vyčíslili a voči žalobkyniam si ich aj uplatnili už v podaní zo dňa 16.11.2011. Žalovaná v rade 1/ v podaní zo dňa 16.11.2011 navrhla vykonať znalecké dokazovanie na výšku nákladov vynaložených na zachovanie a zveľadenie predmetného domu. Prvoinštančný súd však tento jej návrh odignoroval bez ďalšieho odôvodnenia, hoci sa jedná o dôkaz na zistenie rozhodujúcich skutočností. Žalobkyne investície žalovaných pritom nerozporujú. Zároveň žalovaní uviedli, že žalovaný si môže účinne započítať akúkoľvek pohľadávku, ak to nie je v rozpore s hmotným právom, t. j. môže ísť o judikovanú pohľadávku, uznanú pohľadávku, pohľadávku, ktorá je predmetom iného konania, pohľadávku, ktorú žalovaný na súde neuplatnil, pohľadávku, ktorú žalobca popiera a podobne. Zároveň je zjavné, že ust. § 149 a § 152 CSP je možné aplikovať v prejednávanej veci. Žalovaní vzniesli prostredníctvom svojej právnej zástupkyne na pojednávaní konanom dňa 25.11.2015 námietku premlčania, ktorú okresný súd nevyhodnotil a ktorú uviedli aj v odvolaní. Napokon žalovaní si v priebehu konania pred súdom prvej inštancie uplatnili i započítanie pohľadávky - t. j. kompenzačnú námietku.

47. Na uvedené podanie žalovaných už žalobkyne písomne nereagovali.

48. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, bez nariadenia pojednávania (postupom podľa § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario) toto rozhodnutie vo veci samej, t. j. vo výrokoch I. až IV., vo výroku VI. o zamietnutí návrhu žalovaných na prerušenie konania a tiež v závislom výroku V. o trovách konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

49. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

50. Primárne odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (§ 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu. Odvolacie námietky žalovaných k spôsobu vyhodnotenia dokazovania okresným súdom z uvedených dôvodov krajský súd vyhodnotil ako nedôvodné. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo žalobe žalobkyň vyhovel iba čiastočne, pričom so svojím záverom dospel v kontexte všetkých vykonaných dôkazov s prihliadnutím na individuálne okolnosti prejednávanej veci. Zároveň tiež uviedol, prečo považoval vykonanie ďalších dôkazov za nadbytočné. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že právu na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (ako súčasť základného práva na súdnu ochranu) zodpovedá povinnosť dotknutého súdu dať odpoveď nielen na skutkové a právne otázky daného prípadu, ale i na relevantné argumenty strán. V súdnej veci však okresný súd svoje rozhodnutie podrobne a zákonným spôsobom odôvodnil. Právo na súdnu ochranu však nemožno zamieňať s „právom“ strany sporu byť

pred súdom úspešnou; prípadne s „právom“ na vydanie rozhodnutia v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Preto nie je porušením daného základného práva, ak súd nerozhodne podľa predstáv strany sporu; vrátane predstáv o obsahu odôvodnenia súdneho rozhodnutia. S prihliadnutím na obsah dokazovania vykonaného okresným súdom popísaný v odôvodnení jeho rozsudku, krajský súd len doplnil dôvody napadnutého rozhodnutia. Uvedený postup odvolacieho súdu je v súlade s uznesením Ústavného súdu SR sp.z n. IV. 350/2009 zo dňa 08.10.2009, podľa ktorého „....odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/2005, III. ÚS 264/2008, IV. ÚS 372/2008). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všetkých všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania“.

51. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať na odvolaciu argumentáciu žalovaných formulovanú v podanom opravnom prostriedku. Krajský súd zároveň poukazuje na zodpovednosť žalovaných za obsahové vymedzenie svojho odvolania, v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP). Dôvody, na základe ktorých sa rozhodnutie odvolaním napáda, môže odvolateľ meniť, modifikovať a dopĺňať, toto právo však môže využiť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 365 ods. 3 CSP). Prípadná ďalšia argumentácia uvedená v ďalších vyjadreniach strán sporu v priebehu odvolacieho konania nie je už pre rozhodovanie odvolacieho súdu relevantná. Uplynutím lehoty na odvolanie totiž zaniká možnosť odvolateľa dopĺňať dôvody odvolania. Zároveň bol odvolací súd v zmysle ust. § 379 CSP viazaný i rozsahom podaného odvolania. Jeho odvolací prieskum bol preto striktne vymedzený odvolacími dôvodmi formulovanými v podanom opravnom prostriedku žalovaných zo dňa 05.11.2017, ktoré došlo na Okresný súd Liptovský Mikuláš dňa 06.11.2017 elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu, dodatočne doplnené písomným podaním na pošte Dolný Kubín 1 dňa 06.11.2017.

52. Odvolatelia vo svojom opravnom prostriedku vo vzťahu ku skutkovými tvrdeniam len zopakovali svoju argumentáciu prezentovanú v prvoinštančnom konaní. Vyplýva z nej, že sa nestotožnili so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu, tak ako boli prezentované v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

53. Vykonaným dokazovaním mal okresný súd preukázať, že sporný rodinný dom, súp. č. XX, postavený na pozemku parcely C-KN, evidovanej na katastrálnej mape, parc. č. 175, je v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne v rade 1/ s výškou spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 1/10 k celku, žalobkyne v rade 2/ s výškou spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 63/80 k celku. Do 18.07.2013 bola predmetná nehnuteľnosť tiež v spoluvlastníctve žalovanej v rade 1/ s výškou spoluvlastníckeho podielu o veľkosti o veľkosti 9/80 k celku, ktorá však svoj podiel na tejto nehnuteľnosti základe darovacej zmluvy, ktorej vklad bol povolený Správou katastra Dolný Kubín dňa 19.07.2013 pod č. vkladu V 1100/13 previedla na svojho manžela - Ing. M. R.. V dôsledku toho spoluvlastníkom spornej nehnuteľnosti s výškou spoluvlastníckeho podielu o veľkosti o veľkosti 9/80 k celku od 19.07.2013 sa stal žalovaný v rade 2/.

54. Žalobkyne v rade 1/ a 2/ sa v prejednávanej veci žalobou zo dňa 10.05.2011 v súlade s ust. § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka domáhali pôvodne voči žalovanej v rade 1/ a neskôr i voči žalovanému v rade 2/ peňažného plnenia ako náhrady za nadužívanie ich spoluvlastníckeho podielu vo vzťahu k rodinnému domu v podielovom spoluvlastníctve obidvoch strán sporu.

55. Skutkovo odôvodnili svoju žalobu tým, že žalovaná v rade 1/ do 18.07.2013 a žalovaný v rade 2/ od 19.07.2013 užívali predmetnú nehnuteľnosť v rozsahu väčšom, než je jej/jeho spoluvlastnícky podiel, pričom žalobkyne v rade 1/ a 2/ sú vylúčené z užívania predmetnej nehnuteľnosti, sú prakticky od smrti svojho otca Y. D., zomrelého dňa XX.XX.XXXX, vylúčené z užívania predmetnej nehnuteľnosti, teda na strane žalovanej v rade v rade 1/ a v nasledujúcom období i žalovaného v rade 2/ došlo k užívaniu spoločnej veci nad rámec rozsahu určeného jej/jeho spoluvlastníckym podielom. Žalobkyne sa preto ako podielové spoluvlastníčky spornej domovej nehnuteľnosti domáhali peňažného plnenia od žalovaných v rade 1/ a 2/, a to za obdobie troch rokov späť pred podaním žaloby, následne tak ako to bolo uvedené v žalobe a jej zmenách. Pri vyčíslení ceny za nadužívanie spoluvlastníckeho podielu žalobkyne vychádzali z priemernej ceny nájmu obdobných nehnuteľností v rozhodnom čase a mieste. Okrem nároku na istinu si žalobkyne žalobou uplatnili aj nárok na úroky z omeškania v súlade s ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z.

56. V danej súvislosti odvolací súd upriamuje pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 277/2009 zo dňa 24. novembra 2009, v ktorom dovolací súd riešil otázku právnej kvalifikácie žalovaného nároku a nadväzne na to i otázku premlčania. Z označeného rozhodnutia dovolacieho súdu vyplýva: „Z hľadiska premlčania uplatneného práva je v posudzovanej veci určujúca správna právna kvalifikácia žalovaného nároku. Bolo preto potrebné riešiť, či právo spoluvlastníka na náhradu za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckemu podielu v prípade, ak nedošlo k dohode o náhrade za jej neužívanie, je nárokom vyplývajúcim priamo zo zákona (§ 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka) alebo ide o nárok z bezdôvodného obohatenia (§ 451 a nasl. Občianskeho zákonníka). Vychádzajúc z ust. § 123, § 136 ods. 1 a § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že obsahom vlastníckeho (spoluvlastníckeho) práva, je okrem iného aj oprávnenie vlastníka vec v medziach zákona užívať. Vec môže byť v spoluvlastníctve aj viacerých osôb, pričom spoluvlastnícky podiel vyjadruje mieru účasti spoluvlastníka na vzťahu k spoločnej veci. To znamená, že vyjadruje aj mieru účasti, pokiaľ ide o užívanie spoločnej veci. Každý zo spoluvlastníkov je v zmysle § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávnený spoločnú vec užívať v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu.

57. V prípade, že spoluvlastníkovi nie je zabezpečené užívanie spoločnej veci v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu, má právo na poskytnutie tomu zodpovedajúcej náhrady vo forme peňažného plnenia. Tomuto právu potom korešponduje povinnosť spoluvlastníka, ktorý vec užíva, takéto plnenie spoluvlastníkovi vylúčenému z užívania spoločnej veci poskytnúť. Treba zdôrazniť, že aj keď medzi podielovými spoluvlastníkmi nedôjde k dohode o užívaní spoločnej veci a jeden alebo viacerí z nich ju užívajú, nie je možné dospieť k záveru, že vec je užívaná bez právneho dôvodu (o to viac takýto záver neprichádza do úvahy, ak sa spoluvlastníci na spôsobe užívania dohodli). Právnym dôvodom na užívanie veci je aj v takomto prípade ich spoluvlastnícke právo. Spoluvlastnícky podiel vyjadrujúci mieru účasti spoluvlastníka na právach a povinnostiach k spoločnej veci nie je totiž podiel na veci reálne vymedzený tak, ako to správne uviedol aj odvolací súd, ale len podielom ideálnym. V rámci neho nie je možné preto oddeliť, čo je výlučne podiel jedného spoluvlastníka a čo je výlučne podiel druhého spoluvlastníka, resp. podiely ostatných spoluvlastníkov. Z vyššie uvedeného možno vyvodíť, že ak sa podielový spoluvlastník domáha náhrady vo forme peňažného plnenia voči druhému spoluvlastníkovi, za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, ide o právny vzťah z podielového spoluvlastníctva osobitne v Občianskom zákonníku upravený. V prípade, že sa spoluvlastníci o spôsobe užívania spoločnej veci, prípadne o jej náhrade nedohodnú, ide o nárok, ktorý vyplýva z ust. § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uvedený nárok nemožno právne kvalifikovať ako nárok z bezdôvodného obohatenia. Ustanovenia o bezdôvodnom obohatení majú len podpornú povahu a ich použitie nemožno preto rozširovať na práva, ktoré sa opierajú o osobitné zákonné ustanovenia.

58. Napokon v prípade práva podielového spoluvlastníka na náhradu za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckemu podielu, nie je splnená ani jedna zo skutkových podstát vzniku bezdôvodného obohatenia. Nejde totiž, a to ani vtedy, ak spoluvlastník vec v celosti užíva bez dohody s ostatnými spoluvlastníkmi, o užívanie veci bez právneho dôvodu, a teda o majetkový prospech získaný bez právneho dôvodu, ani o majetkový prospech získaný plnením z neplatného právneho úkonu, plnením z právneho dôvodu, ktorý dodatočne odpadol, prípadne získaný z nestatočných zdrojov (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. mája 2000 sp. zn. 2Cdo 141/99). V posudzovanej veci je nesporné, že účastníci v rozhodujúcom čase boli podielovými spoluvlastníkmi dotknutej nehnuteľnosti, že nehnuteľnosť užívali v celosti žalovaní, resp. žalovaná 2/ a že žalobcovi náhradu vo forme peňažného plnenia neposkytli, keď sa nevedeli dohodnúť na jej výške. Žalobca sa bezpochyby domáhal peňažného plnenia voči žalovaným za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. Uplatnil teda právo, ktoré vyplýva z podielového spoluvlastníctva a ktoré sa opiera o ust. § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Toto právo má majetkovú povahu a premlčuje sa v trojročnej všeobecnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka.“

59. Neobstojí preto obrana žalovaných, že nárok uplatnený žalobou je nárokom o vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktorý sa premlčuje v lehote podľa § 107 Občianskeho zákonníka. Okresný súd teda správne právne posúdil nárok žalobkyň, keď zároveň pri svojom rozhodovaní vychádzal i z rozhodnutí najvyšších súdnych autorít.

60. V posudzovanej veci je nesporné, že strany sporu boli v rozhodujúcom čase podielovými spoluvlastníkmi dotknutej nehnuteľnosti (každý s výškou spoluvlastníckeho podielu, tak ako to bolo špecifikované vyššie), ako aj to, že nehnuteľnosť užívali v celosti najskôr žalovaná v rade 1/ ako spoluvlastníčka predmetnej nehnuteľnosti so svojim manželom a následne žalovaný v rade 2/ so svojou manželkou (žalovanou v rade 1/), ktorí žalobkyne ako majoritné spoluvlastníčky prakticky vylúčili z užívania spoločnej nehnuteľnosti. V tomto kontexte odvolací súd upriamuje pozornosť na

rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 184/2010 zo dňa 27.10.2010, v zmysle ktorého dôvod, pre ktorý dotknutý spoluvlastník prípadne spoločnú vec neužíva, nie je právne významný. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že žalobkyne si od každého z žalovaných, (a to od žalovanej v rade 1/ za obdobie od 10.05.2011 do 18.07.2013 a od žalovaného v rade 2/ za obdobie od 19.07.2013 do 02.02.2015 uplatňujú peňažné plnenie za nadužívanie ich spoluvlastníckeho podielu na spornej nehnuteľnosti. Užívanie spoločnej nehnuteľnosti - predmetného rodinného domu v rozsahu tvrdenom žalobkyňami, t. j. v celom rozsahu, teda aj v rozsahu spoluvlastníckych podielov žalobkýň v rade 1/ a 2/ bolo v konaní preukázané. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalobkyne v rade 1/ a 2/ v danom období (a prakticky od roku 1995, ustáleného v priebehu konania) vôbec spoločné nehnuteľnosti neužívali. Neužívanie vecí v rozsahu spoluvlastníckeho podielu spoluvlastníkom musí byť dôsledkom jeho užívania druhým spoluvlastníkom nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu. Nie je pritom rozhodujúce, či tento stav vyplýva z dohody spoluvlastníkov (okrem, ak by jej súčasťou bola aj dohoda o bezplatnom užívaní celej veci alebo jej časti), alebo z rozhodnutia väčšinového spoluvlastníka, alebo či ide o faktický stav. Dôvod, pre ktorý tento spoluvlastník prípadne spoločnú vec neužíva, nie je právne významný a rovnako tak nie je významné ani prípadné užívanie časti veci treťou osobou. Je zrejme, že žalobkyne 1/ a 2/ ako majoritné spoluvlastníčky v žalovanom období, t. j. od 10.05.2011 do 02.02.2015 neužívali (nemohli užívať) spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom ich spoluvlastníckemu podielu bez toho, že by medzi nimi a druhým spoluvlastníkom (do 18.07.2013 so žalovanou v rade 1/ a od 19.07.2013 so žalovaným v rade 2/) bola uzavretá dohoda o spôsobe užívania spoločnej veci, prípadne o jej náhrade. Žalovaní v rade 1/ a 2/, ktorí takto vec užívali nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu v predmetnom období, musia preto žalobkyňiam v rade 1/ a 2/ poskytnúť za to náhradu vo forme peňažného plnenia. Už len z týchto dôvodov vyplýva, že základ nároku uplatneného žalobou je daný.

61. Rovnako sa odvolací súd stotožnil i s výškou peňažnej náhrady, ktorú sú povinní žalovaní v rade 1/ a 2/ žalobkyňiam v rade 1/ a 2/ (každý osobitne za jednotlivé obdobia) poskytnúť za užívanie ich spoluvlastníckeho podielu. Žalovaní vo svojom opravnom prostriedku namietali spôsob hodnotenia dôkazov prvoinštančným súdom odvolávajúci sa na nimi produkované dôkazy. Judikatúra definuje hodnotenie dôkazov ako činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti konkrétny dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Odvolací súd však opakovane zdôrazňuje, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania/ strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Okresný súd v bode 37. odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, akými úvahami sa riadil pri určení výšky peňažnej náhrady, ktorú sú povinní žalovaní v rade 1/ a 2/ žalobkyňiam v rade 1/ a 2/ poskytnúť. Jeho obsahom je racionálna úvaha súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, je teda právne bezvýznamné, či tá-ktorá procesná strana s takýmto hodnotením dôkazov súhlasí. Neobstojí ani obrana žalovaných, že sporný rodinný dom bol prakticky neupotrebitelný, vhodný tak akurát na asanáciu, a preto by výška náhrady mala odzrkadľovať jeho hodnotu na tomto stave. Spoločná nehnuteľnosť bola totiž rekonštruovaná a jej zhodnotenie sa nepochybne musí odzrkadliť aj vo výške náhrady za porovnateľné (resp. obdobné) nehnuteľnosti v danej lokalite a čase. Nemožno ani opomíňať fakt, že rekonštrukcia, nadstavba a prístavba rodinného domu bola realizovaná minoritným spoluvlastníkom bez vedomia a súhlasu majoritných spoluvlastníkov. Žalovaní od roku 1995 bezdôvodne okupovali celú nehnuteľnosť, ktorej majoritnými spoluvlastníčkami sú žalobkyne v rade 1/ a 2/ a prisvojili si tak úžitkovú hodnotu celej nehnuteľnosti. Je preto nemysliteľné, aby adekvátnu sumu zodpovedajúcu nadužívaniu svojho spoluvlastníckeho podielu žalobkyňiam v rade 1/ a 2/ nevyplatili. V danej súvislosti opakovane odvolací súd poukazuje na znenie ust. § 137 Občianskeho zákonníka citované v napadnutom rozhodnutí. Žalobkyne ako majoritné spoluvlastníčky sa nepodieľali na zveľaďovaní rodinného domu, keďže boli z jeho užívania žalovanými celé desaťročia úplne vylúčené. Výšku hodnoty prenájmu nehnuteľnosti v tom-ktorom období určuje primárne ponuka a dopyt na trhu nehnuteľností. Práve z takejto hodnoty vychádzal i konajúci súd pri určení hodnoty, ktorú majú žalovaní zaplatiť žalobkyňiam, aj to v spodnej hranici zisteného rozmedzia ceny nájmov obdobných nehnuteľností v danej lokalite a čase. Trhová hodnota nehnuteľností môže byť teda len jedným z viacerých kritérií určujúcich výšku nájmu. Skutočnosť, že žalovaní konaním v rozpore so zákonom okupovali predmetnú nehnuteľnosť a svojím konaním vylúčili žalobkyne z užívania spoločnej nehnuteľnosti, nemôže byť dôvodom pre nepriznanie nároku

žalobkyniam. Tvrdenie žalovaných, že žalobkyne nikdy neprotestovali a nevyjadrili ústny, či písomný nesúhlas s investíciami do rodinného domu, ktoré smerovali k jeho záchrane a zhodnoteniu, tiež neobstojí. Dôkazom toho sú početné súdne, administratívne i trestné konania, na ktoré poukazovali žalobkyne v priebehu tak prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania.

62. Prvoinštančný súd sa tiež správne vysporiadal aj s procesnou obranou žalovaných, o rozsiahlej rekonštrukcii rodinného domu súpisné číslo XX v kat. úz. A., vykonanej až do takej miery, že podľa ich názoru došlo spracovaním veci ku vzniku novej veci, (novej nehnuteľnosti), ktorej vlastníkmi sú v celosti žalovaní. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v bodoch 32. a 33. dôsledne a podrobne vychádzajúc z ustálenej judikatúry najvyšších súdnych autorít vyargumentoval, prečo táto námietka žalovaných nie je dôvodná. S touto argumentáciou konajúceho súdu sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Žiada sa dodať, že z obsahu spisového materiálu je nepochybné, že žalovaní v rade 1/ a 2/ bez ohľadu na (spolu)vlastnícke pomery a z toho vyplývajúce práva a povinnosti spoluvlastníkov doslova zabrali sporný dom a znemožnili žalobkyniam v rade 1/ a 2/ fakticky natrvalo jeho akékoľvek užívanie. Zároveň napriek jednoznačne prejavenej nesúhlasu ostatných spoluvlastníkov vykonávali rozsiahle stavebné zásahy do predmetnej nehnuteľnosti. Stavebné, resp. rekonštrukčné práce vykonávané žalovanými neboli ani povolené v zmysle príslušných administratívno-právnych predpisov. V tomto smere si žalovaní vo vlastných podaniach v nemalej miere odporujú; keď na jednej strane označujú práce za zásadné (prestavba a nadstavba) a na strane druhej tvrdia, že na ich vykonanie postačovalo oznámenie stavebnému úradu. Z rozboru vykonaného okresným súdom, s ktorým sa krajský súd stotožňuje, je zrejmé, že jednotlivými rekonštrukčnými prácami, resp. prístavbami a nadstavbami nedošlo k vytvoreniu novej veci. Dotknutú (právnú) otázku je oprávnený riešiť/uzavrieť konajúci súd, pričom nie je ani viazaný (subjektívnym) názorom znalca. To znamená, že predmetom sporu je stále náhrada za nadužívanie pôvodného rodinného domu, hoci po značných stavebných zásahoch. K rovnakému záveru dospel i Krajský súd v Žiline uznesení sp. zn. 10Co/30/2017 zo dňa 28.03.2018, na ktoré poukazovali odvolatelia vo svojom opravnom prostriedku.

63. V dôsledku toho nemôže byť dôvodným ani odvolanie žalobcov proti výroku VI. napadnutého rozsudku, ktorým konajúci súd zamietol ich návrh na prerušenie konania až do právoplatného konania skončeného na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10C/132/2012.

64. V danej súvislosti odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku v jeho bode 38., s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje. Okresný súd sa v dostatočnom rozsahu vo všeobecnosti zaoberal inštitútom fakultatívneho prerušenia konania, jeho pojmovými znakmi a podmienkami. Následne, s ohľadom na konkrétne okolnosti súdeného prípadu, predložil jasné a zrozumiteľné argumenty, prečo v rámci medzí sudcovskej úvahy nevidel priestor pre aplikáciu pôvodného procesného predpisu (ust. § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p.), a následne aj s prihliadnutím na aktuálnu právnu úpravu (§ 164 CSP) v súdnej veci nerozhodol o prerušení konania. Krajský súd zdôrazňuje, že odlišné (subjektívne) hodnotenie vlastných argumentov žalovaných, resp. jeho neakceptovanie záverov okresného súdu nezakladá nesprávnosť napadnutého rozhodnutia a nie je ani porušením práva na súdnu ochranu. Súčasťou tohto základného práva totiž nie je aj právo na procesný úspech. Inými slovami, nie je porušením práva na spravodlivý proces, ak súd nevyhovie procesnému alebo meritórnemu návrhu strany sporu. Odvolací súd vo vzťahu k tejto všeobecnej námietke poznamenáva, že i za situácie, ak by sa v konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10C/132/2012 riešila významná pre rozhodnutie v prebiehajúcim konaní, táto skutočnosť sama osebe ešte nezakladala dôvod na postup na prerušenie konania, nakoľko všetky predbežné otázky (okrem tých, ktoré nie je oprávnený v tomto konaní riešiť), si môže súd posúdiť sám. Nakoľko odvolatelia v predmetnej veci netvrdili, že by sa v konaní vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10C/132/2012 riešili otázky uvedené v § 162 ods. 1 písm. a) CSP a zároveň za situácie, keď v prebiehajúcim konaní môžu byť (nezávisle od konania vedeného na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10C/132/2012) riešené aj otázky, ktoré doteraz prvoinštančný súd neriešil, pri súčasnom konštatovaní, že nie je daný ani iný dôvod na obligatórne prerušenie konania (§ 162 ods. 1 písm. b), c) CSP, považuje odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu i v jeho výroku VI. za vecne správny.

65. Rovnako neobstojí ani argumentácia žalovaných o ich procesnej obrane, ktorú prezentovali v prvoinštančnom konaní vo forme tvrdenej kompenzačnej námietky, ktorou si voči žalobkyniam uplatnili hodnotu investícií, ktoré vložili do rodinného domu súpisné č. XX v kat. úz. A. v priebehu rokov 1995 až 2011 a žiadali ju započítať do výšky žalovaných nárokov.

66. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 4 MCdo 20/2017 uviedol: Započítanie je spôsobom zániku vzájomne sa kryjúcich pohľadávok veriteľa a dlžníka. Zánik nastáva okamihom, keď sa stretli pohľadávky spôsobilé na započítanie a boli splnené všetky podmienky na to splnené (vzájomnosť pohľadávok, rovnaký druh plnenia, spôsobilosť pohľadávok k započítaniu). K započítaniu podľa § 580 Občianskeho zákonníka je potrebné, aby jeden z účastníkov urobil prejav k započítaniu adresovaný druhému účastníkovi, pretože k započítaniu nedochádza automaticky, len čo sa pohľadávky stretli. Z jeho prejavu musí byť zrejmé, aká pohľadávka a v akej výške sa uplatňuje k započítaniu proti pohľadávke veriteľa. Prejav k započítaniu možno urobiť aj v priebehu súdneho konania ako obranu proti žalobe. Pokiaľ dlžník uplatňuje k započítaniu vzájomnú pohľadávku vo výške nepresahujúcej pohľadávku veriteľa (žalobcu), posudzuje sa započítanie ako obrana žalovaného. Pokiaľ uplatňuje svoju pohľadávku k započítaniu a žiada, aby mu bolo prisúdené viac ako je pohľadávka uplatnená veriteľom, ide v tomto rozsahu o vzájomný návrh/vzájomnú žalobu (predtým § 98 O.s.p.; teraz § 147 CSP - poznámka odvolacieho súdu).

67. K nároku žalovaných uplatňovanému v rámci procesnej obrany v tomto konaní (kompenzačnej námietke) odvolací súd vo všeobecnosti (zhodne ako prvoinštančný súd) uvádza, že na účely vyporiadania investícií je potrebné rozlišovať prípady, keď sa investície urobili (hoci aj s konkludentným) súhlasom spoluvlastníkov (§ 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka), alebo bez tohto súhlasu. V prípade, že spoluvlastníci s takouto investíciou vynaloženou jedným alebo viacerými spoluvlastníkmi na vec súhlasia, ide o dohodu o hospodárení so spoločnou vecou a investujúci spoluvlastník má proti ostatným spoluvlastníkom právo na úhradu vynaložených prostriedkov (§ 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ak boli náklady vynaložené bez súhlasu ostatných spoluvlastníkov, toto právo mu nevzniká, môže sa však domáhať vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré ostatným spoluvlastníkom vzniklo zhodnotením ich podielu v dôsledku vynaloženej investície (§ 451 ods. 2 a § 456 Občianskeho zákonníka); ide o rozdiel medzi cenou podielu pred investíciou a po jej vynaložení (uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/1644/2005 zo dňa 29.06.2006). K rovnakému záveru dospel i Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 2 Cdo/21/2007 zo dňa 26.02.2008. Pri tomto rozhodnutí je potrebné rozlišovať medzi nákladmi na potrebnú opravu alebo údržbu a inými investíciami, než na nevyhnutné opravy a údržbu, ktoré zhodnocujú nehnuteľnosť. Pritom nemožno opomenúť, že investíciami zhodnocujúcimi nehnuteľnosť sa zhodnocuje nielen podiel neinvestujúceho spoluvlastníka. Zároveň je nutné dodať, že dôsledkom uvedených investícií nemusí vždy byť následné zvýšenie ceny spoločnej nehnuteľnosti, pretože obvykle ide o zabezpečenie nevyhnutnej údržby a nutných opráv a dosiahne sa spravidla to, že sa vec neznehodnotí nad rámec bežného opotrebenia. S prihliadnutím na vyššie uvedenú argumentáciu, sú odvolacie námietky žalovanej procesnej strany o tom, či vloženie investícií žalovanými do spornej nehnuteľnosti je potrebné posúdiť ako právny úkon, ktorý je relatívne neplatný v zmysle § 40a Občianskeho zákonníka, (ktorého sa môže dotknutá strana dovolať vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote podľa § 101 Občianskeho zákonníka), alebo sa jedná o právny úkon, ktorý je absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka, bez akejkoľvek právnej relevancie k prejednávanej veci.

68. Tak, ako správne argumentovali žalobkyne vo svojich podaniach, na to, aby započítavajúca strana vykonala započítanie platne, je potrebné vykonať započítací prejav tak, aby došlo k zániku vzájomných pohľadávok. Pritom započítacím prejavom nie je predloženie faktúry. „Prejavom smerujúcim k započítaniu“ (§ 580 Občianskeho zákonníka) nie je samo predloženie faktúry druhej strane právneho vzťahu, a to ani v prípade, že táto strana uzná fakturovanú sumu čo do jej dôvodu a výšky (z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo 14/2011). Rovnako aj Najvyšší súd Českej republiky v uznesení sp. zn. 26Cdo 156/2014 zo dňa 19.02.2014 konštatoval, že samotná zmienka dlžníka o tom, že má rovnako voči veriteľovi určité pohľadávky, v sebe bez ďalšieho nezahŕňa prejav vôle smerujúci k započítaniu vzájomných pohľadávok. Úkon započítania v zmysle ust. § 580 Občianskeho zákonníka, ktorým dlžník započítava proti pohľadávke veriteľa viac svojich pohľadávok, prevyšujúcich vo svojom súčte pohľadávku veriteľa, bez toho, aby z neho bolo zrejmé, ktorá časť započítavaných pohľadávok započítaním zanikla a ktorá nie, je podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatný pre neurčitosť (z rozsudku Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 5Cmo 109/2003 zo dňa 09.06.2013). Jedná sa pritom o hmotnoprávny úkon. Hoci forma právneho úkonu započítania nie je predpísaná, musí spĺňať všeobecné náležitosti stanovené v § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka a z jeho obsahu musí byť zrejmé, aká pohľadávka a v akej výške sa uplatňuje na započítanie proti pohľadávke veriteľa. Zánik započítaných pohľadávok v rozsahu, v akom sa vzájomne kryjú, nastane okamihom, keď sa stretli (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo 3799/2007 zo dňa 24.02.2010). Správny

je preto záver konajúceho súdu o absolútnej neplatnosti započítacieho prejavu žalovaných učiného podaním zo dňa 16.11.2011. Tento ich úkon nemohol mať preto účinky započítania a ani zastavenia plynutia premlčacej doby. Pod uplatnením práva v premlčacej dobe je potrebné rozumieť uplatnenie jeho uplatnenie na súde, resp. na inom príslušnom orgáne v dobe, keď premlčacia doba ešte neskončila, a to v hmotnoprávnom význame počítania času. Pri návrhu na peňažné plnenie, (medzi ktoré nesporne patrí aj kompenzačná námietka), sa spočítanie premlčacej doby týka iba sumy, ktorej zaplata sa jej navrhovateľ (aktuálne žalovaná procesná strana) domáha. Pre plynutie premlčacej doby je pritom rozhodujúce, aby bola zároveň zachovaná totožnosť prejednávanej veci.

69. Z ust. § 149 CSP vyplýva, že prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky. Hmotnoprávnu námietku definuje ust. § 152 CSP ako právny úkon strany spôsobujúci zmenu, zánik alebo oslabenie práva protistrany. Z dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku tiež vyplýva, že navrhovaná právna úprava zavádza pojem hmotnoprávnej námietky v civilnom sporovom konaní ako inštitútu procesnej obrany alebo procesného útoku sporových strán. Obsahové náležitosti hmotnoprávnej námietky podľa navrhovaného ustanovenia spĺňajú predovšetkým námietka premlčania a kompenzačná námietka, ktoré sú upravené v hmotnom práve.

70. Za vzájomných návrh sa v zmysle ust. § 98 O.s.p. (teraz vzájomnú žalobu podľa § 147 CSP) považuje aj uplatnenie tzv. kompenzačnej námietky žalovaným, ktorou za konania započítal voči žalobcom uplatnenej pohľadávke svoju pohľadávku prevyšujúcu pohľadávku žalobcu, avšak len v tej časti, v ktorej navrhuje, aby mu bolo prisúdené viac, než požadoval žalobca. Do výšky zodpovedajúcej pohľadávky žalobcu sa započítací prejav žalovaného v takomto prípade považuje len za obranu proti žalobe. Rovnako sa za obranu žalovaného považuje aj jeho prejav, ktorým navrhuje započítať proti pohľadávke žalobcu svoju pohľadávku, neprevyšujúcu pohľadávku žalobcu. Takouto obranou žalovaného sa súd musí v konaní zaoberať. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že okresný súd sa ňou aj zaoberal a tiež ju správne vyhodnotil.

71. Zároveň je nutné zdôrazniť, že súd je povinný poskytnúť strane sporu iba poučenie o jej procesných právach. Poučenie o hmotnom práve konania by presiahlo poučovaciu povinnosť súdu upravenú do 30.06.2016 podľa § 5 O.s.p., aktuálne podľa § 160 CSP. Nemožno pritom opomenúť fakt, že žalovaní boli v prevažnej časti súdneho konania zastúpení advokátom, kedy je poučovacia povinnosť súdu vylúčená. Žalovaní poukazovali na svoju „kompenzačnú námietku“ prezentovanú v podaní zo dňa 21.11.2011, v ktorej žalovaná v rade 1/ prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu uviedla: „Zároveň si uplatňujem náhradu nákladov vynaložených na zachovanie a zveľadenie rodinného domu podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov, navrhujem previesť znaleckým dokazovaním“. K tomu odvolací súd uvádza, že v danom prípade sa nejednalo o kompenzačnú námietku, ktorá by mala náležitosti špecifikované vyššie. Žalovaný môže v rámci prebiehajúceho konania uplatniť tak protinávrh (protižalobu), resp. kompenzačnú námietku. Za uplatnenie práva však nie je možné považovať akékoľvek podanie doručené príslušnému orgánu. Za také je možné považovať iba podanie, ktorým sa veriteľ domáha plnenia, teda pri peňažnom plnení uvedie sumu, ktorej zaplata sa domáha. Je zrejmé, že žalovaná v rade 1/, v predmetnom podaní len v rámci svojej procesnej obrany len vo všeobecnej rovine poukazovala na bližšie nešpecifikované náklady vynaložené na zachovanie a zveľadenie rodinného domu, ktorých náhradu si voči žalobkyniam mieni uplatňovať, čo však rozhodne nezodpovedá riadnemu uplatneniu jej nároku z titulu bezdôvodného obohatenia. Jej pohľadávka z bezdôvodného obohatenia nebola totiž vôbec vyčíslená a táto v skutkovom vymedzení zodpovedala len hodnote vynaložených prostriedkov, a nie rozdielu medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po nej. Je vždy na strane sporu, či náležite využije možnosti, ktoré sa jej v súdnom konaní ponúkajú. V tejto súvislosti sa žiada zdôrazniť, že v prípade kompenzačnej námietky práve žalovaná procesná strana nesie zodpovednosť za to, že prezentuje súdu konzistentné skutkové tvrdenia podporené dôkazmi. Pokiaľ túto povinnosť nespĺní, prejaví sa to v rozhodnutí vo veci samej. Nedostatky v procesnej aktivite strany nemôže súd v sporovom konaní riešiť prostredníctvom inštitútu špeciálneho procesného poučenia aktuálne podľa § 129 ods. 1 CSP (a do 30.06.2016 § 43 ods. 1 O.s.p.). Inak povedané, prvoinštančný súd nemohol pri existujúcich vecných nedostatkoch „kompenzačnej námietky“ uvedenej žalovanou v rade 1/ v podaní zo dňa 21.11.2011 a pri nesplnení dôkaznej povinnosti, uvedené riešiť procesným poučením. Pokiaľ by súd poskytol takúto nenáležitú pomoc jednej procesnej strane, potom by fakticky mohol neprimerane odoprieť spravodlivý proces strane vystupujúcej v opačnom procesnom

postavení, čo je neprípustné. Postup súdu prvej inštancie pri vyhodnocovaní dôkaznej situácie bol správny. Je zjavné, že žalovaná procesná strana nepredložila do spisu dôkazy, z ktorých malo byť vyvedený ňou tvrdný nárok. Pokiaľ dôkazy, o ktoré sa opierali žalovaní nárok, nepotvrdoval existenciu bezdôvodného obohatenia, ktoré ostatným spoluvlastníkom vzniklo zhodnotením ich podielu v dôsledku vynaloženej investície (§ 451 ods. 2 a § 456 Občianskeho zákonníka); t.j. o rozdiel medzi cenou podielu pred investíciou a po jej vynaložení, potom nebolo možné priznať ochranu žiadanému právu. Podstatou problému v posudzovanej veci bol nedostatok skutkových tvrdení a následne aj neunesenie dôkazného bremena žalovanými, pokiaľ ide rozsah bezdôvodného obohatenia vo vzťahu ku každej žalobkyni osobitne. Tento rozsah boli povinní tvrdiť a preukázať v rámci svojej obrany žalovaní. V civilnom sporovom konaní nemôže súd základ a výšku tvrdeného nároku zisťovať a dedukovať z dôkazov produkovaných stranou či už v tomto, alebo inom súdnom konaní. V opačnom prípade by neprípustným spôsobom nahrádzal procesnú aktivitu strany sporu, ktorú zaťažuje dôkazné bremeno na preukázanie jej skutkových tvrdení.

72. Až v podaní žalovanej v rade 1/ zo dňa 19.05.2015, učenom jej právnu zástupkyňou boli vyčíslené investície žalovaných do sporného domu na sumu 264.238,50 Eur. Obsahom tohto podania je i nárok žalovaných v rade 1/ a 2/ (označených ako odporca v rade 1/ a odporca v rade 2/), ktorí si „spoločne a nerozdielne v ňom uplatňujú náhradu nákladov vynaložených na zachovanie a zveľadenie rodinného domu súp. č. XX, kat. úz. A., a to zápočtom do výšky ich žalobných nárokov v tomto konaní ako obranu proti návrhu v zmysle ust. § 98 in fine Občianskeho súdneho poriadku.“ Žalobkyne však proti tomuto nároku žalovaných vzniesli námietku premlčania, ktorú konajúci súd (správne) vyhodnotil ako dôvodnú. Žalovaní svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnili voči žalovaným až po márnom uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V danej súvislosti odvolací súd poukazuje na bod 35. odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

73. Žalovaní vo svojom oprávnom prostriedku namietali nesprávne určenie začiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej doby stanovenej v § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka súdom prvej inštancie.

74. K tejto ich námietke odvolací súd uvádza, že právo na vydanie bezdôvodného obohatenia je majetkovým právom, a preto sa premlčuje podľa ust. § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Pre premlčanie práva z bezdôvodného obohatenia je stanovená kombinovaná premlčacia doba, t.j. objektívna a subjektívna premlčacia doba. Tieto dve premlčacie doby začínajú, plynú a končia nezávisle na sebe. Ak sa povinný subjekt premlčania dovoľá, nemožno oprávnenému právo na vydanie získaného bezdôvodného obohatenia priznať, ak márne uplynula aspoň jedna z uvedených lehôt.

75. Pri postupnom pokračujúcom získavaní majetkových hodnôt treba z hľadiska premlčania za samostatné nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia považovať nároky, ktoré vznikli zo samostatných oddeliteľných prípadov bezdôvodného obohatenia, aj keď ide o rovnaké subjekty a rovnaké skutkové podstaty zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie. Na uplatnenie každého takéhoto nároku začína plynúť premlčacia doba osobitne. Ak však nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia tvorí jeden celok, premlčacie doby začínajú plynúť až po skončení bezdôvodného obohacovania sa.

76. Subjektívna premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr než objektívna premlčacia doba. O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa totiž oprávnený nemôže dozvedieť skôr, než bezdôvodné obohatenie vôbec vzniklo. Preto ani subjektívna doba nemôže začať plynúť skôr, než vznikne právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorého sa týka. O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa oprávnený dozvie vtedy, keď pozná skutkové okolnosti, z ktorých možno usudzovať získanie bezdôvodného obohatenia na jeho úkor, a to aspoň v takej výške (objektívne vyčíslenej v peniazoch), že právo na jeho vydanie možno dôvodne uplatniť na súde.

77. Tak ako vyplýva z obsahu spisového materiálu, žalovaní už v roku 2011 vedeli, koľko finančných prostriedkov vynaložili na stavebné práce, keďže tieto boli zrealizované a dokončené už v čase ich

podania doručeného súdu dňa 21.11.2011. Je teda zrejmé, že najneskôr do 21.11.2013 žalovaným uplynula premlčacia lehota na uplatnenie tohto nároku na súde. Určitým konkrétnym spôsobom žalovaní uplatnili svoj nárok až dňa 20.11.2015, t. j. v čase keď im už márne uplynula tak subjektívna, ako aj objektívna lehota na uplatnenie ich nároku.

78. K tomu odvolací súd uvádza, že základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania tým zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom na príslušnom orgáne svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v civilnom sporovom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať. Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov na zistenie napríklad výšky zostatku dlhu, bezdôvodného obohatenia, škody a pod. Akékoľvek dokazovanie v prejednávanej veci by bolo preto nadbytočné. Okresný súd preto postupoval správne, keď návrh žalovaných na vykonanie ďalších dôkazov zamietol.

79. Zároveň správnym, aj keď vzhľadom na vyššie popísaný skutkový stav nadbytočným, je i záver súdu prvej inštancie o tom, že žalovaní mali v súvislosti s uplatneným nárokom dôkazné bremeno, ktoré však neunesli. V konaní predložili do spisu len dôkazy o vynaložených investíciách do nehnuteľnosti a o ich výške, nepreukázali však, v akej výške došlo k zhodnoteniu spoločnej nehnuteľnosti v súvislosti s vynaložením investícií na jej rekonštrukciu a vo vzťahu k podielu každej žalobkyne. V danom prípade boli žalovanými vynaložené hodnoty do spoločnej nehnuteľnosti, v dôsledku čoho mali žalobkyne získať bezdôvodné obohatenie, ktoré sú povinné vydať, v takomto prípade je pohľadávka z bezdôvodného obohatenia totiž nie hodnota vynaložených prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po nej (z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 21/2007 zo dňa 26.02.2008).

80. Rovnako neobstojí ani námietka žalovaných, že dedičské konanie, predmetom ktorého bol aj sporný rodinný dom, bolo ukončené až uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 546/1998-267 zo dňa 15.03.2011. Podľa ust. § 460 Občianskeho zákonníka sa totiž dedičstvo nadobúda smrťou poručiteľa, a nie právoplatnosťou rozhodnutia súdu o dedičstve. Nároky žalobkýň za žalované obdobie sú preto dôvodné.

81. Žalovaní v rade 1/ a 2/ ďalej vo svojom opravnom prostriedku vzniesli námietku premlčania proti nárokom uplatneným žalobkyňami voči žalovanému v rade 2/ Ing. M. R., v podaní doručenom súdu dňa 04.02.2015, ktoré mali žalobkyňiam v rade 1/ a 2/ vzniknúť do 04.02.2012. V danom prípade majú žalovaní v súdnej veci postavenie samostatných spoločníkov. Každý žalovaný (samostatne) bol totiž v právnom vzťahu so žalobkyňami, vyplývajúcom mu z podielového spoluvlastníctva k spornej nehnuteľnosti v čase, keď bol jej spoluvlastníkom. Žalovaná v rade 1/ preto ani nie je oprávnená podať námietku premlčania voči nároku žalobkýň, ktorý sa týka žalovaného v rade 2/. Odhliadnuc od uvedeného je však zrejmé, že túto hmotnoprávnu námietku žalovaní vzniesli až vo svojom opravnom prostriedku. V nadväznosti na to odvolací súd poukazuje na právnu úpravu citovanú v bode 69. tohto rozhodnutia a ďalej uvádza, že pre odvolanie podľa Civilného sporového poriadku je typický systém neúplnej apelácie, ktorý vylučuje možnosť efektívneho uplatnenia nových skutočností a dôkazov v odvolacom konaní. Výnimkou pre odvolateľa je použitie nových prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany v odvolaní, a to za splnenia taxatívne vymedzených podmienok v zmysle § 366 CSP. Z ust. § 366 CSP totiž vyplýva, že prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a/ sa týkajú procesných podmienok, b/ sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d/ ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Zároveň prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, možno uplatniť za splnenia podmienok podľa § 366 najneskôr v lehote na vyjadrenie k odvolaniu (§ 373 ods. 4 CSP). Pokiaľ teda žalovaní vo svojom odvolaní vzniesli námietku premlčania voči časti nároku žalobkýň na zaplatenie finančnej náhrady za nadužívanie spoluvlastníckeho podielu

uplatnenému žalobou (v znení súdom pripustených zmien) voči žalovanému v rade 2/, na túto už odvolací súd neprihliadal. Jednalo sa totiž o prostriedok procesnej obrany, ktorého zamýšľaným účelom bolo čiastočné zamietnutie žaloby z dôvodu oslabenia práva, ktorú mohli žalovaní nepochybné vzniesť už v štádiu prvoinštančného konania. Napokon ani sami odvolatelia vo svojom oprávnom prostriedku netvrdili, a ani nepreukazovali naplnenie dôvodov uplatnenia tejto novoty v odvolacom konaní. Keďže žalovaní, tento prostriedok procesnej obrany (hmotnoprávnu námietku) využil až v rámci odvolacieho konania, odvolací súd ho už nemohol akceptovať, nakoľko v danom prípade nebola splnená ani jedna z podmienok uvedených v § 366 CSP.

82. Vo vzťahu k námietke žalovaných o nevykonaní nimi navrhnutého dokazovania súdom prvej inštancie, odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (§ 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu. Je však zrejmé, že za vyššie popísaného skutkového stavu by bolo vykonávanie akýchkoľvek ďalších dôkazov v prejednávanej veci nadbytočné.

83. Okresný súd vykonal v prejednávanej veci dokazovanie náležitým spôsobom a v potrebnom rozsahu, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v ust. § 191 ods. 1 CSP, súčasne spôsobom plne zodpovedajúcim kontradiktórnosti sporového konania umožnil stranám sporu realizáciu ich procesných práv a nadväzne zákonným spôsobom vyhodnotil tak procesnú aktivitu strán, ako aj meritum veci. Po vykonaní a vyhodnotení dokazovania zákonným spôsobom a v potrebnom rozsahu vydal vecne správne rozhodnutie, ktoré zodpovedajúcim spôsobom v zmysle ust. § 220 až § 222 CSP aj správne a presvedčivo odôvodnil. Odvolacie dôvody žalovaných vyhodnotil krajský súd ako neopodstatnené, pričom zároveň nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP). V dôsledku toho krajský súd rozsudok okresného súdu vo veci samej, t.j. vo výrokoch I. až IV., a tiež vo výroku VI. o zamietnutí návrhu žalovaných na prerušenie konania ako vecne správny p o t v r d i l .

84. Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj odvolaním výslovne nenapadnutý, ale od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok napadnutého rozsudku o trovách prvoinštančného konania (výrok V.), ktorý plne zodpovedá procesnému úspechu strán v konaní a v ňom aplikovaným zákonným ustanoveniam.

85. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP a žalobkyniam v rade 1/ a 2/ ako úspešnej procesnej strane tohto štádia konania priznal proti žalovaným v rade 1/ a 2/ nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

86. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).